

Załącznik nr 3c do uchwały Nr
Rady Gminy w Oświęcimiu z dnia 2010 r.
w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego Gminy Oświęcim

GMINA OŚWIĘCIM

UJEDNOLICONY TEKST DOKUMENTACJI MERYTORYCZNEJ

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY OŚWIĘCIM

W WYNIKU ZMIANY UCHWALONEJ W 2010 r.

Część II - Kierunki zagospodarowania przestrzennego

OŚWIĘCIM, 2015 r.

ZESPÓŁ AUTORSKI

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

I edycji z 1999 roku

Główny projektant:

- dr inż. arch. Barbara Zastawniak - uprawnienia nr 156/88

Zespół głównego projektanta:

- mgr Antoni Matuszko
- mgr inż. arch. Andrzej Banaśkiewicz

oraz:

- mgr inż. arch. Michał Szopa - zagadnienia urbanistyczne
- mgr inż. arch. Ewa Szymańska - zagadnienia urbanistyczne
- mgr inż. Jerzy Baścik - zagadnienia przyrodnicze, funkcje ekonomiczne
- mgr inż. Tadeusz Kopta - zagadnienia komunikacyjne
- mgr Krystyna Pawłowska - gospodarka wodno-ściekowa, zaopatrzenie w gaz, gospodarka odpadami
- mgr inż. Andrzej Geissler - elektroenergetyka i telekomunikacja

Współpraca:

- inż. Aleksandra Mola
- inż. Zofia Potocka
- Janina Wilk

Kierownik Zakładu

dr Maria Baranowska Janota

Dyrektor Oddziału

dr hab. arch. Zygmunt Ziobrowski
prof. IGPIK

ZESPÓŁ AUTORSKI

zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
gminy Oświęcim dla obrębu Babice

GLÓWNY PROJEKTANT:

mgr inż. Justyna Maško - Osiadacz projektant urbanista

ZESPÓŁ GŁÓWNEGO PROJEKTANTA:

mgr inż. Małgorzata Maško-Horyza projektant urbanista
dr inż. Jarosław Osiadacz zagadnienia ekonomiczne
zagadnienia środowiska

dr Grzegorz Synowiec przyrodniczego
mgr inż. Jacek Kurzeja rozwiązania komunikacyjne
mgr inż. Artur Wawrzyniak rozwiązania komunikacyjne

ZESPÓŁ AUTORSKI II ZMIANY:

MGGP S.A. BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO,
33-100 Tarnów, ul. Kaczkowskiego 6, Tel. (014)62 638 90

- mgr inż. arch. Małgorzata Przybysz-Ławnicka,
członek OIU w Katowicach Nr KT-252,
- mgr inż. arch. Paweł Skowroński,
- mgr inż. arch. Agata Korzeniowska,
- mgr Michał Donocik,
- mgr Maciej Smyk,
- mgr Marcin Rosegnal,

Zmiany wprowadzone I zmianą studium wyróżniono kursywą oraz kolorem żółtym
Zmiany wprowadzone II zmianą studium wyróżniono kursywą oraz kolorem szarym

Spis treści

CZEŚĆ II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO		
10.	Problemy wymagające rozwiązania	5
10.1	Problemy związane z ochroną przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych wartości środowiska	5
10.2	Problemy w zakresie ekonomicznych podstaw rozwoju gminy	6
10.3	Problemy związane z jakością zamieszkania i obsługi oraz kształtowania ładu przestrzennego	7
10.4	Problemy rozwiązań komunikacyjnych	9
10.5	Problemy w zakresie infrastruktury technicznej	10
11	Polityka w zakresie ochrony środowiska	14
11.1	Polityka w zakresie ochrony wartości przyrodniczych	14
11.2	Polityka w zakresie ochrony wartości kulturowych	14
12	Struktura funkcjonalno przestrzenna gminy Oświęcim	17
12.1	Przesłanki kształtowania struktury funkcjonalno przestrzennej gminy	17
12.2	Model struktury funkcjonalno przestrzennej gminy	19
12.3	Rejony polityki przestrzennej i obszary funkcjonalne	19
13	Polityka przestrzenna i kierunki zagospodarowania w wyodrębnionych strefach i obszarach	22
13.1	Rejony osadnicze podmiejskie (A) i związane z nimi obszary funkcjonalne	22
13.2	Rejony rolniczo osadnicze (B) i związane z nimi obszary funkcjonalne	23
13.3	Rejony przyrodniczo - rolnicze (C) i związane z nimi obszary funkcjonalne	24
13.4	Rejony związane z Państwowym Muzeum Oświęcim - Brzezinka (D)	24
14	Kierunki rozwiązań w zakresie komunikacji	26
14.1	Cele i kierunki polityki transportowej	26
14.1.1	Cele polityki transportowej	26
14.1.2	Kierunki polityki transportowej	27
14.1.3	Związki polityki transportowej z polityką przestrzenną	27
14.1.4	Instrumenty polityki transportowej	28
14.2	Pożądane standardy podróży i wymagania związane z polityką zrównoważonego rozwoju	30
14.3	Prognoza rozwoju	30
14.4	Rozwiązania w zakresie komunikacji kolejowej	32
14.5	Rozwiązania w zakresie komunikacji drogowej	33
14.5.1	Zasada układu komunikacji drogowej gminy	33
14.5.2	Komunikacja zbiorowa	34
14.5.3	Parkingi	35
14.5.4	Ruch niezmotoryzowany	35
14.6	Szacunkowe nakłady na inwestycje drogowe	37
15	Kierunki rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej	38
15.1	Kierunki rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków	38
15.2	Kierunki rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną	42
15.3	Kierunki rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w gaz	44
15.4	Kierunki rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w ciepło	45
15.5	Kierunki rozwiązań w zakresie telekomunikacji	46
15.6	Kierunki rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami	46

15.7	Kierunki rozwiązań w zakresie ochrony przed powodzią	47
16	Dodatkowe ustalenia studium	48
16.1	Obszary strategiczne	48
16.2	Obszary objęte obowiązkiem sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	48
16.3	Możliwości prowadzenia przez gminę aktywnej polityki przestrzennej	49
Wykorzystane materiały i źródła informacji		52

10. PROBLEMY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA

Uwaga: treść tego i następnych rozdziałów ma charakter komentarza do ustaleń, zawartych w tekście Studium.

Zmiany wprowadzone w wyniku uchwały nr XLVI/356/10 Rady Gminy Oświęcim z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla sołectwa Babice wyróżniono kursywą.

Zmiany wprowadzone w wyniku uchwały nr Rady Gminy Oświęcim z dnia 2015 roku w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego części miejscowości Grojec, Rajsko i Zaborze wyróżniono kursywą oraz kolorem szarym.

10.1. Problemy związane z ochroną przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych wartości środowiska

W gminie Oświęcim mamy do czynienia z następującymi, najważniejszymi problemami, związanymi z ochroną przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych wartości środowiska, w tym:

➤ z jednej strony:

- z zanieczyszczeniami powietrza atmosferycznego, wód i gleb wywoływanymi przez przemysł na terenach otaczających gminę, w tym zwłaszcza - położony w bezpośrednim sąsiedztwie gminy, na terenie miasta Oświęcimia,
- z niezadowalającym stanem czystości wód powierzchniowych oraz środowiska wodno - gruntowego, wynikającym głównie z braków w zakresie wyposażenia w urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków, przy wyposażeniu prawie całości zabudowy (95%) w wodociąg, nieszczelności znacznej części istniejących szamb, a także występowania dzikich wysypisk śmieci,
- występowaniem, w południowej części gminy erozyjnych zagrożeń gleb (rejon Grojca),
- zagrożeniami powodziowymi znacznej części terenu gminy.

➤ z drugiej strony:

- z potrzebą zachowania wartościowych elementów i zespołów przyrodniczych, w tym zwłaszcza: terenów korytarza ekologicznego górnej Wisły, z rezerwatem „Żaki” i projektowanym rezerwatem „Stare Wiślisko” oraz terenów zespołu przyrodniczo krajobrazowego „Dolina rzeki Soły” w Oświęcimiu, częściowo położonego na obszarze gminy,
- z potrzebą zachowania utworzenia i utrzymania ciągłego systemu obszarów przyrodniczo czynnych (powiązań przestrzennych między chronionymi prawem obszarami i zespołami przyrodniczymi),
- z potrzebą zachowania możliwości wykorzystania istniejących surowców mineralnych,
- z potrzebą zachowania istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, ochroną historycznych obiektów i zespołów oraz stanowisk archeologicznych,
- z potrzebą zachowania oraz właściwego wyeksponowania i udostępnienia terenów muzeum martyrologii w Brzezince w powiązaniu z muzeum w Oświęcimiu,
- z potrzebą harmonijnego kształtowania współczesnej zabudowy i dbałości o ład przestrzenny,
- z potrzebą zachowania terenów otwartych o wysokich wartościach krajobrazowych i ich ochrony przed zabudową.

Zmiany wprowadzone I zmianą studium wyróżniono kursywą oraz kolorem żółtym

Zmiany wprowadzone II zmianą studium wyróżniono kursywą oraz kolorem szarym

10.2. Problemy w zakresie ekonomicznych podstaw rozwoju gminy

Podstawowym źródłem utrzymania mieszkańców gminy Oświęcim jest praca w zawodach nierolniczych, głównie poza terenem gminy - w pobliskich dużych zakładach przemysłowych oraz usługach, zwłaszcza na terenie miasta Oświęcimia.

Biorąc pod uwagę istotne uwarunkowania rozwoju gminy Oświęcim, należy stwierdzić, że - w celu zapewnienia podstaw bytu mieszkańcom gminy korzystne jest utrzymanie tej sytuacji - jednak przy jednoczesnym rozwijaniu na terenie gminy różnorodnej działalności gospodarczej (nierolniczej i związanej z rolnictwem) oraz rolnictwa. Działania prowadzące do zwiększenia liczby miejsc pracy na terenie gminy mają istotne znaczenie z punktu widzenia tworzenia stabilnych podstaw jej ekonomicznego rozwoju; zwiększają też poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Funkcje ekonomiczne gminy Oświęcim określa się w tej sytuacji w sposób następujący:

- **działalność gospodarcza** nie związana z rolnictwem -jako funkcja główna,
- **rolnictwo** ze znaczącym udziałem gospodarki rybackiej oraz działalność gospodarcza związana z rolnictwem -jako funkcja uzupełniająca.

Gmina Oświęcim nie ma walorów, które mogłyby być podstawą szerszego rozwoju funkcji turystyczno rekreacyjnej, niezależnie od istnienia na jej terenie kilku obiektów przyrodniczych i kulturowych, interesujących z punktu widzenia turystyki krajoznawczej. Pożądane jest udostępnienie turystyczne terenów nad Wisłą i Sołą jako części kompleksowego zagospodarowania dolin tych rzek.

Specjalną formą jest tu turystyka związana z Państwowym Muzeum Oświęcim Brzezinka. Ponad pół miliona zwiedzających w ciągu roku, wymaga stworzenia odpowiedniego zaplecza obsługowego - poza terenem Muzeum.

Ważnym problemem jest więc ustalenie takich zasad rozwoju, które pozwoliłyby na współzistnienie wyżej wymienionych, różnych zakresów działalności bez powodowania wzajemnych kolizji (lub co najmniej - bez kolizji o istotnym znaczeniu).

Problemy rozwoju działalności gospodarczej:

Pozarolnicza działalność gospodarcza, tak wytwórcza, jak i usługowa, ma swe tradycje w gminie. Dotyczy to zwłaszcza jej części zachodniej, ściślej związanej z miastem (Babice, Brzezinka, Broszkowice, Rajsko). Na terenie gminy funkcjonują przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją materiałów budowlanych, mebli, maszyn i urządzeń, związane z przemysłem samochodowym oraz zajmujące się eksploatacją kruszyw). Przedsiębiorstwa te dysponują z reguły własnymi, wydzielonymi z zabudowy mieszkaniowej, terenami.

W ostatnim okresie następuje wyraźny wzrost działalności gospodarczej w ramach sektora prywatnego. Szczególne zainteresowanie taką działalnością notuje się w Babicach, Brzezince, Grójcu i Zaborzu, nieco mniejsze w Broszkowicach, Rajsku, Porębie Wielkiej i Włosienicy. Rozwijają się głównie: usługi handlowe i gastronomiczne, usługi transportowo samochodowe oraz produkcja materiałów budowlanych i usługi budowlane. Większość - to małe firmy, funkcjonujące w obiektach położonych w obrębie działek zabudowy mieszkaniowej.

Rozwój działalności gospodarczej na większą skalę wymagałby przygotowania i urządzenia specjalnych terenów przeznaczonych na te cele (w obrębie terenów mieszkaniowych mogą być rozwijane tylko niektóre formy działalności, nieuciążliwe dla otoczenia). Wydzielone tereny działalność: gospodarczej wymagałyby też zapewnienia odpowiednich stref izolacyjnych - ochronnych. Warunkiem uruchomienia tych terenów powinno być ich wyposażenie w urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej.

Powierzchnia terenów działalności gospodarczej, w zwartym obszarze, powinna oscylować pomiędzy 20 a 50 ha. Tereny tej wielkości mogą być atrakcyjne dla inwestorów strategicznych. W skali gminy można by dzięki temu uzyskać nowe miejsca pracy, o wielkości znaczącej dla gminy.

Realizacja takiego zamierzenia jest uwarunkowana zapewnieniem łatwej dostępności terenów, wyposażonych lub z możliwością wyposażenia w niezbędną infrastrukturę techniczną.

Problemy rozwoju rolnictwa:

Gmina Oświęcim, w skład której wchodzi 13 wsi z 15,5 tysiącami mieszkańców, charakteryzuje się dużym udziałem terenów nie będących gruntami rolnymi. Jest ich ponad 40%, w tym lasy zajmują zaledwie 6,6% powierzchni.

Znaczący udział mają stawy rybne zajmujące 12,5% powierzchni gminy. Gospodarka rybna stanowi tu tradycyjny kierunek produkcji, zarówno na terenie gminy Oświęcim, jak i gmin sąsiadujących. 122 stawy rybne w gminie Oświęcim zajmują powierzchnię 924 ha.

Przy stosunkowo dobrych jakościowo glebach (około 85% gruntów ornych i użytków zielonych w klasach III i IV), istotnymi problemami są:

- zbytne uwilgocenie gruntów; ponad 1/3 powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych wymaga zabiegów melioracyjnych, są to bowiem grunty okresowo bądź stale podmokłe (znaczna ich część jest zmeliorowana, urządzenia te wymagają jednak konserwacji),
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych, gruntowych i zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, a co za tym idzie - zanieczyszczenia gleb,
- niekorzystna struktura wielkości gospodarstw; prawie 60% gospodarstw - działek rolnych poniżej 1 ha, 25% gospodarstw o wielkości 1 - 2 ha; są to więc w większości gospodarstwa produkujące na własne potrzeby,
- słabe wyposażenie gospodarstw w maszyny i sprzęt specjalistyczny do produkcji rolnej (co wiąże się z rozdrobnieniem gospodarstw).

Wymienione, niekorzystne czynniki sprawiają, że rolnictwo jest tu traktowane w zdecydowanej większości przypadków jako zajęcie dodatkowe, obok pracy w zawodach nierolniczych.

10.3. Problemy związane z jakością zamieszkania i obsługi oraz kształtowania ładu przestrzennego

Ze względu, na swoje specyficzne położenie - w otoczeniu miasta - w gminie Oświęcim nie wykształcił się ośrodek gminny. Również w przyszłości nie ma na to ani szans, ani potrzeby. Poszczególne wsie są bezpośrednio powiązane z miastem, gdzie usytuowany jest urząd gminy, przy minimalnych powiązaniach wzajemnych. Wzajemne powiązania mają znaczenie głównie w przypadku wsi małych oraz przysiółków, korzystających z podstawowych urządzeń usługowych (szkoły, przedszkola, sklepy) usytuowanych w większych wsiach. W tych warunkach wytworzenie się silniejszych więzi społecznych w obrębie gminy i traktowanie gminy jako wyodrębnionej z otoczenia „małej ojczyzny”, jak to ma miejsce w wielu innych gminach - jest praktycznie niemożliwe, a co najmniej niezwykle utrudnione.

Na obszarze gminy Oświęcim mamy do czynienia z następującymi czynnikami fizjograficznymi, ograniczającymi bądź utrudniającymi rozwój funkcji osadniczych:

- występowaniem, na znacznym obszarze gminy położonym wzdłuż Wisły, zwłaszcza w części zachodniej oraz północno wschodniej, terenów równinnych o wysokim poziomie wód gruntowych oraz podmokłych, a na pozostałym obszarze szerokich pasm dolin potoków o podobnych cechach,

- występowaniem, na ww. obszarach, kompleksów stawów rybnych, z otaczającymi je strefami podmakania i specyficznymi, niekorzystnymi dla osadnictwa ze względów zdrowotnych, warunkami klimatu lokalnego (tereny wilgotne, występujące plagi komarów), niezależnie od niewątpliwych wartości krajobrazowych i przyrodniczych tych terenów,
- zanieczyszczeniami powietrza atmosferycznego wywoływanymi przez przemysł na terenach otaczających gminę (w tym zwłaszcza na terenie miasta Oświęcimia),
- występowaniem, w południowo-środkowej części gminy (w rejonie Grojca) terenów o urozmaiconej rzeźbie, zagrożonych erozją i osuwiskami,
- występowaniem terenów, które powinny podlegać ochronie ze względów przyrodniczych.

Obok czynników fizjograficznych, również istniejące zagospodarowanie terenu powoduje szereg ograniczeń swobody rozwoju funkcji osadniczych. Chodzi tu głównie o:

- poprzecinanie terenu licznymi ciągami infrastruktury technicznej wymagającymi zachowania odpowiednich stref ochronnych,
- wyłączenie znacznych partii terenu i konieczność zachowania odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu terenów w otoczeniu Państwowego Muzeum Oświęcim - Brzezinka.

W związku z położeniem terenów gminy Oświęcim w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Oświęcimia oraz innych ośrodków skupiających miejsca pracy, a także rozwojem nierolniczej działalności gospodarczej, w tym usługowej, na terenie gminy - należy liczyć się z zapotrzebowaniem na tereny mieszkaniowe nie związane z produkcją rolną. Zabudowa ta powinna być sytuowana w zorganizowanych, wyznaczonych zespołach, o dobrych warunkach dostępności komunikacyjnej i w pełni wyposażonych w infrastrukturę techniczną oraz podstawowe urządzenia usługowe.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy, powierzchnia terenów przeznaczonych do zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej pozwala na rozwijanie i modernizowanie wsi w okresie co najmniej 10-15 lat (przy założeniu utrzymania się dotychczasowej wielkości ruchu budowlanego). W tej sytuacji wyznaczanie nowych terenów byłoby zbędne, jednakże pod warunkiem funkcjonowania wewnętrznego rynku gruntów budowlanych bądź domów mieszkalnych powszechnie dostępnych, na dogodnych warunkach (w tym finansowych).

W sytuacji braku takich możliwości, mieszkańcy wsi dążą do uzyskania budowlanych działek na terenie stanowiącym ich własność, w drodze wyznaczenia tych działek w planie miejscowym; postawienie ich w sytuacji konieczności kupna działki jest traktowane zazwyczaj jako „naruszenie ich dóbr osobistych” i „zasad demokracji”. Zmiana postaw i dążeń w tym zakresie może wiązać się w przyszłości z wprowadzeniem zwiększonego podatku od gruntu budowlanego. Przyspieszyłaby ją konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów na wyposażenie w infrastrukturę techniczną, w przypadku działek oddalonych od zwartych zespołów zabudowy. Wystąpiłaby wtedy tendencja redukcji powierzchni wyznaczonych dotychczas terenów budowlanych oraz tendencja skupiania zabudowy.

We wszystkich większych wsiach gminy można wyróżnić zgrupowania urządzeń usługowych. Wyjątkiem jest wieś Zaborze; jej mieszkańcy prawdopodobnie bezpośrednio korzystają z urządzeń usługowych na terenie miasta. Dotyczy to też wsi Broszkowice. Problemem jest wyposażenie w usługi wsi małych. Mieszkańcy tych wsi muszą korzystać z urządzeń usługowych w sąsiednich, większych wsiach; w najgorszej sytuacji są mieszkańcy wsi Dwory II, praktycznie odcięci od możliwości częstego korzystania z urządzeń usługowych.

Stwierdza się niedobory wyposażenia wsi w niektóre **urządzenia usługowe**,

nastawione na obsługę mieszkańców, przy czym uzupełnienie braków w zakresie usług i urządzeń publicznych, wymagałoby działań ze strony władz gminy (niedobory usług w zakresie handlu, gastronomii czy rzemiosła, uzupełniają sami mieszkańcy, podejmując stosowną działalność gospodarczą).

Gmina jest zbyt słabo wyposażona w usługi publiczne, z zwłaszcza z zakresu ochrony zdrowia, kultury i łączności. Istotny problem, utrudniający rozwiązanie tej kwestii, może stanowić brak odpowiednio usytuowanych, wolnych terenów komunalnych, nadających się do sytuowania usług publicznych.

10.4. Problemy rozwiązań komunikacyjnych

Gmina Oświęcim jest wyposażona w gęstą sieć drogową gwarantującą łatwą dostępność każdej wsi położonej na terenie gminy. Jednak problemem gminy jest to, że część dróg gminnych nie posiada dotychczas nawierzchni bitumicznej. Posługując się obiektywnymi kryteriami technicznymi, stan nawierzchni na terenie gminy można określić jako średni.

Celem - powinno być więc wyposażenie wszystkich dróg gminnych w nawierzchnię bitumiczną. W zakresie przekroju poprzecznego należy doprowadzić drogi do standardów wymaganych przez Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. RP nr 43 z dnia 14 maja 1999 póź. 430).

Wszystkie drogi należy ulepszać przez:

- modernizację nawierzchni,
- poszerzanie jeśli nie spełniają warunków normatywnych,
- budowę poboczy,
- budowę zatok przystankowych,
- budowę parkingów i zatok parkingowych,
- budowę chodników o obrębie terenów zabudowanych,
- budowę ścieżek rowerowych,
- budowę urządzeń odwadniających,
- modernizację skrzyżowań,
- poprawę oznakowania pionowego i poziomego.

Realizacja tych przedsięwzięć jest istotnym problemem gminy.

Ze względu na brak informacji o ruchu koniecznym jest przeprowadzenie gminnych kompleksowych pomiarów ruchu a przynajmniej pomiarów napęnień środków komunikacji zbiorowej. Ze względu na łatwość obsługi komunikacyjnej, a także minimalizację kosztów (inwestycyjnych, eksploatacyjnych, zewnętrznych), należy unikać rozpraszania zabudowy. Gmina Oświęcim wydaje się być dobrze obsłużona lokalną komunikacją zbiorową. Należy poprawiać standard środków komunikacji zbiorowej.

Skażenie środowiska gminy przez samochody jest znaczne, co powinno być rozwiązane przez:

- lepsze standardy pojazdów i paliw,
- większe wykorzystanie komunikacji zbiorowej,
- większe wykorzystanie ruchu niezmotoryzowanego.

10.5. Problemy w zakresie infrastruktury technicznej

Problemy i uwarunkowania związane z zaopatrzeniem w wodę:

Jako czynniki rzutujące w sposób korzystny na sytuację w zakresie zaopatrzenia gminy w wodę należy wymienić:

- objęcie systemem zbiorowego zaopatrzenia w wodę wszystkich jednostek osadniczych i przysiółków w gminie,
- dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, magistralną i rozdzielczą, a także duży odsetek budynków podłączonych do wodociągów zbiorowych,
- znaczną rezerwę w zasobach eksploatacyjnych ujęć wody "Zaborze" i "Zasole" oraz możliwość uzupełnienia zaopatrzenia w wodę z wodociągu "KRAK",
- stosunkowo dobry stan techniczny sieci wodociągowej i jej niską awaryjność, za wyjątkiem sołectwa Dwory II,
- możliwość zmiany kierunków zasilania gminy w wodę w przypadku sytuacji awaryjnych, zapewnienie przez PWiK Sp. z o.o. w Oświęcimiu aktualnego i docelowego pokrycia zapotrzebowania na wodę dla gminy.
- Jako czynniki niekorzystne należy wymienić:
 - zużycie części urządzeń i sieci wodociągowych (niezbędna planowa gospodarka remontowo-modernizacyjna na obszarze całej gminy),
 - istnienie, na terenie sołectwa Dwory II, sieci wodociągowej wykonanej z rur azbestowo-cementowych, wymagającej pilnej wymiany ze względów zdrowotnych.

Istnieje ponadto potrzeba zapewnienia ograniczeń w użytkowaniu terenu, związanych ze strefami ochronnymi ujęć wody "Zasole", "Zaborze" oraz na obszarze miasta ujęcia wody Firmy Chemicznej "Dwory" S.A., a także ochrony zasobów wód podziemnych, a w szczególności Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP nr449).

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków:

Do czynników sprzyjających rozwojowi gminy należą:

- istnienie kanalizacji sanitarnej w miejscowości Zaborze i realizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Harmęże wraz z systemem kanalizacji sanitarnej (obsługa sołectw Harmęże i Pławy),
- opracowane koncepcje dotyczące:
 - podłączenia ścieków do MPOŚ z gminy Oświęcim i terenów sąsiednich,
 - ewentualnych lokalnych oczyszczalni ścieków,
 - kanalizacji sanitarnej dla sołectw: Babice, Broszkowice i Brzezinka,
 - kolektora tłoczego ścieków ze Stawów Monowskich do MPOŚ wraz z projektem budowlanym.
- możliwość przyjęcia wszystkich ścieków sanitarnych z terenu gminy przez Miejsko-Przemysłową Oczyszczalnię Ścieków w Oświęcimiu - Monowicach, co zostało uwzględnione w bilansie ścieków aktualnego pozwolenia wodnoprawnego,
- możliwość przerzutu do MPOŚ części ścieków z gminy poprzez system kanalizacyjny miasta Oświęcimia,
- zaawansowane negocjacje w zakresie odprowadzenia ścieków sanitarnych z gminy Oświęcim, a także gmin sąsiednich do MPOŚ w Oświęcimiu.

Jako główne problemy należy wymienić:

- niedoinwestowanie gminy w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków, tj. brak zbiorowej kanalizacji sanitarnej na terenie gminy poza miejscowościami Zaborze i Harmęże (w toku realizacji), co stanowi istotną barierę dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gminy zgodnie z wymogami ochrony środowiska oraz obniża atrakcyjność gminy dla inwestorów;
- na terenach na których brak wyposażenia w systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków - nieuporządkowana indywidualna gospodarka ściekowa (nieszczelne zbiorniki na ścieki i "dzikie" wylewiska nieczystości), co powoduje degradację wód powierzchniowych oraz środowiska gruntowo-wodnego, w tym wód podziemnych wskutek odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi i związane z tym zagrożenie sanitarne;
- znaczne utrudnienia w realizacji systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków ze względu na:
 - konieczność licznych przepompowni ścieków i związanych z tym kolektorów i odcinków kanałów tłocznych, bądź lokalnych wysokoefektywnych oczyszczalni, które mogą wymagać budowy III° oczyszczania ścieków,
 - brak większych odbiorników ścieków poza rzeką Sołą, której zlewnia podlega szczególnej ochronie ze względu na zlokalizowane na granicy gminy i miasta Oświęcim ujęcie wody do celów pitnych,
 - liczne stawy rybne,
 - kanał "Dwory-Las" na terenie sołectwa Dwory II,
 - liczne sieci uzbrojenia terenu, w tym gazociągi wysokoprężne, magistrale wodociągowe, przerzuty wody surowej z rzeki Skawy, Soły i inne,
 - znaczne rozproszenie zabudowy mieszkaniowej i jej niezbyt duża intensywność.

Niezależnie od powyżej wymienionych trudności, stwierdza się potrzebę pilnego uporządkowania gospodarki ściekowej z gminie, w drodze budowy zbiorowej kanalizacji sanitarnej we wszystkich jednostkach osadniczych, z odprowadzeniem ścieków do Miejsko-Przemysłowej Oczyszczalni w Oświęcimiu bądź do lokalnych wysokoefektywnych oczyszczalni. W okresie przejściowym niezbędne jest wprowadzenie i egzekwowanie wymogu szczelnych zbiorników do gromadzenia ścieków i systematycznego wywozu ścieków do punktów zlewnych.

Problemy gospodarki elektroenergetycznej:

Rozpoznanie przeprowadzone w zakresie elektroenergetyki pozwala wysnuć ogólny wniosek o stosunkowo dobrze rozwiniętej sieci elektroenergetycznej i dobrym jej stanie. Sieć rozdzielcza średniego i niskiego napięcia wymaga jednak rozbudowy i modernizacji, głównie w celu zaspokojenia przyszłych potrzeb wynikających ze wzrostu stopnia zainwestowania terenu.

Zaopatrzenie w energię elektryczną wysokiego napięcia odbiorców gminy Oświęcim nie napotyka na żadne trudności. Gmina Oświęcim leży w regionie o najlepszych krajowych standardach dostaw energii elektrycznej. Źródeł energii jest w tym regionie najwięcej i są gęsto rozmieszczone. Również elektroenergetyczna sieć wysokiego napięcia jest bardzo rozwinięta i umożliwia niezawodne dostawy energii z wielu kierunków.

Jako czynniki sprzyjające rozwojowi należy więc wymienić:

- położenie gminy w regionie o największej ilości źródeł energii elektrycznej oraz o największym zagęszczeniu sieci elektroenergetycznej,

- stosunkowo wysoki poziom zaspokojenia bieżących potrzeb na dostawy mocy i energii elektrycznej.

Głównym problemem jest potrzeba rozbudowy i modernizacji elektroenergetycznej sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia, w celu zaspokojenia istniejących i przyszłych potrzeb na dostawy mocy i energii elektrycznej.

Problemy zaopatrzenia w gaz:

Należy tu przede wszystkim wymienić, pogarszający się wraz z upływem czasu eksploatacji, stan instalacji wewnętrznych w budynkach i odbiorników gazu w mieszkaniach (piecyków, kuchenek), szczególnie w starych zasobach mieszkaniowych. Grozi to ułatnianiem się gazu i groźnymi dla życia i mienia wybuchami. Wynika stąd pilna potrzeba modernizacji i wymiany tych urządzeń.

Problemy w zakresie ciepłownictwa:

Głównym problemem wymagającym rozwiązania jest pożądanie zmniejszenie emisji zanieczyszczeń wywoływanych ogrzewaniem, bazującym głównie na indywidualnych systemach centralnego ogrzewania i piecach opalanych węglem lub koksem.

Na osiedlu Zaborze, wyposażonym w system grzewczy z miasta Oświęcimia, niezbędna jest regulacja hydrauliczna i zmniejszenie strat na przesyle.

Istotnym uwarunkowaniem dla gospodarki ciepłowniczej w gminie jest wysoka cena proekologicznych mediów grzewczych - energii elektrycznej oraz gazu, co wydatnie ogranicza ich wykorzystanie do celów grzewczych.

Zastosowanie energii elektrycznej bądź gazu jako paliwa, przynosi konkretne, wymierne efekty o znaczeniu ekologicznym, społecznym i gospodarczym. W przypadku energii elektrycznej jest to oczywiste, a w przypadku gazu:

- efekt energetyczny wynika z wysokiej sprawności użytkowania gazu i niemal całkowitemu spalaniu,
- efekt ekologiczny wynika z małej ilości emitowanych pyłów i cząstek smolistych oraz dwutlenku siarki i tlenku węgla,
- efekt gospodarczy jest związany ze wzrostem komfortu użytkowania energii cieplnej.

Problemy w zakresie telekomunikacji:

Jako czynniki korzystne należy wymienić:

- stosunkowo dużą gęstość abonentów telefonii przewodowej oraz znaczny udział terenów pokrytych zasięgiem działania sieci telefonii komórkowych,
- szeroko zakrojone plany rozbudowy - w najbliższym okresie - sieci telefonii przewodowej, w wyniku których zostanie osiągnięty przyrost liczby abonentów telefonii przewodowej, wynoszący około 76%.

Czynnikami niekorzystnymi są:

- mimo dotychczasowego dynamicznego rozwoju usług telekomunikacyjnych na terenie gminy, zużycie znacznej części istniejących urządzeń i sieci,
- występujące dysproporcje w dostępie mieszkańców poszczególnych miejscowości gminy do sieci telefonii przewodowej, na skutek braków w pokryciu terenu siecią telekomunikacyjną,

- mała - zarówno w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, jak i na powierzchnię gminy - liczba placówek pocztowo-telekomunikacyjnych.

Istnieje więc potrzeba dalszej modernizacji i rozbudowy sieci i urządzeń telekomunikacji w celu zaspokojenia wszystkich potrzeb, występujących obecnie i pojawiających się w przyszłości, w miarę rozwoju gminy.

Problemy w zakresie gospodarki odpadami:

Czynnikami sprzyjającymi pełnemu uporządkowaniu gospodarki odpadami na terenie gminy Oświęcim są:

- istnienie na terenie miasta Oświęcimia składowiska odpadów komunalnych i składowiska odpadów szkodliwych, mogących przyjmować odpady z terenu gminy,
- wdrażany system częściowej segregacji odpadów u źródła powstawania i zorganizowany ich odbiór.

Istnieje potrzeba dalszego rozwijania systemu segregacji odpadów w kierunku rozszerzania ich asortymentu oraz udoskonalaniu systemu odbioru.

Problemy w zakresie cmentarnictwa:

W sytuacji możliwości poszerzenia terenów wszystkich istniejących cmentarzy z zapewnieniem im wymaganej strefy ochronnej (najtrudniejsza sytuacja w tym zakresie istnieje w Grójcu) - nie notuje się istotnych problemów w tym zakresie.

Problemy w zakresie ochrony przeciwpowodziowej:

Istotnym problemem jest zagrożenie powodziowe znacznej części terenów gminy, w tym:

- terenów wzdłuż rzeki Soły (brak zabezpieczeń przeciwpowodziowych w południowej części doliny Soły),
- rejonu ujścia Soły do Wisły,
- terenów wzdłuż rzeki Wisły (w przypadku zerwania wałów przeciwpowodziowych),
- terenów wzdłuż potoku Macocha, zwłaszcza w rejonie Włosienicy,
- podtapianie terenów, zwłaszcza w sąsiedztwie wałów wiślanych przy wysokim stanie wód,

Wykonanie technicznych zabezpieczeń gminy przed powodzią jest przy tym zadaniem trudnym i odległym w czasie, a nawet pełne ich wykonanie nie stworzy systemu niezawodnego, chroniącego mieszkańców przed żywiołem wodnym. Niebezpieczeństwo związane z powodzią i jej skutkami można jednak w znacznym stopniu ograniczyć poprzez realizację programu przebudowy wałów (tj. ich podwyższenia i uszczelnienia) oraz obiektów wałowych takich jak: śluzy oraz mosty drogowe i kolejowe traktowane jako obiekty wpływające na warunki przepływu i parametry wałów.

Istotne jest przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa wałów przeciwpowodziowych oraz terenów do nich przyległych, poprawa warunków hydraulicznych przepływu wody oraz zwiększenie bezpieczeństwa obiektów mostowych a także innych obiektów inżynierskich związanych z infrastrukturą techniczną.

11. POLITYKA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

11.1. Polityka w zakresie ochrony wartości przyrodniczych gminy

W zagospodarowaniu przestrzennym gminy powinna być zapewniona ochrona przyrodniczych i krajobrazowych terenu, racjonalna gospodarka zasobami przyrodniczymi i utrzymanie równowagi przyrodniczej. W możliwie największym stopniu należy zachować walory naturalne terenu. W gminie Oświęcim należą do nich przede wszystkim obszary dolin Wisty i Soły - główne korytarze ekologiczne oraz tereny związane z kompleksami stawów i nielicznych tu lasów.

Z zasady tej wynikają niezbędne ograniczenia swobody zagospodarowywania terenów; wpływa to zasadniczo na układ przestrzenny gminy oraz kierunki jego dalszego kształtowania.

Problem ochrony wartości przyrodniczych terenu w Studium traktuje się szeroko, nie tylko jako ochronę poszczególnych, wybranych obszarów. Niezbędne jest zachowanie ciągłości systemów przyrodniczych, różnorodności biologicznej terenu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego - przez zachowanie korytarzy ekologicznych, w tym lasów, ekosystemów wodnych. Obszary o wysokich wartościach przyrodniczych objęte ochroną prawną lub proponowane do objęcia ochroną, stanowią integralną część tego systemu.

Ochrona tych wartości polega na:

- 1) poprawie stanu sanitarnego oraz funkcjonowania przyrody, w drodze wzmożonej ochrony ekosystemów, które mają wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów (działania ochronne powinny dotyczyć takich elementów jak: szata roślinna, fauna, obszary źródliskowe, cieki, wody podziemne, tereny podmokłe, rzeźba, gleby, klimat lokalny),
- 2) likwidacji bądź osłabianiu barier ekologicznych,
- 3) hamowaniu procesów niszczących, zaburzających naturalne procesy przyrodnicze,
- 4) odnowie i wzbogaceniu przyrody na obszarach zdegradowanych.

Korytarze ekologiczne powinny być chronione przed zniszczeniem lub przerwaniem ciągłości. Tu również niezbędne są działania prowadzące do zahamowania procesów degradacji oraz rehabilitacyjne.

11.2. Polityka w zakresie ochrony wartości kulturowych gminy

Zasoby kulturowe gminy obejmują zarówno ślady osadnictwa przedhistorycznego, ukształtowane w średniowieczu układy przestrzenne wsi wraz z siecią drogową, jak i zespoły kościelne, założenia dworskie, przydrożne kapliczki, obiekty tradycyjnej zabudowy wiejskiej, mieszkalnej i gospodarczej.

Stan utrzymania dóbr kultury w znacznej części przypadków pozostawia wiele do życzenia.

Niewystarczająca skuteczność stosowanych dotychczas sposobów i form ochrony dóbr kultury i pogarszający się z biegiem lat stan obiektów o wartościach kulturowych, w tym również tych, które formalnie są objęte ochroną prawną (tj. są wpisane do rejestru zabytków województwa) budzi zaniepokojenie. Ochrona ta jest nie tylko powinnością organów rządowych lecz leży również w interesie gminy i jej społeczności. Istnienie dóbr kultury, utrzymanie ich w dobrym stanie i wykorzystanie do celów użytkowych (w tym usługowych), może być znaczącym działaniem, również na rzecz uatrakcyjnienia gminy. Wymagałoby to

ustalenia i stosowania -skuteczniejszych niż dotychczasowe - sposobów działania na rzecz ochrony dóbr kultury. Należałoby tu stosować zasadę wykorzystywania obiektów na cele użytkowe, z uwzględnieniem racjonalnych przesłanek i okoliczności, wiążących się z ich ochroną i wpływających na efekty tej ochrony.

Istotnym czynnikiem tworzącym kulturowe i krajobrazowe wartości terenu są architektoniczne formy współczesnej zabudowy; niezbędna jest więc dbałość i właściwe kształtowanie tych form, a także utrzymywanie w dobrym stanie obiektów budowlanych i ich otoczenia (w tym zagospodarowanie zielenią). W tym zakresie pozytywnym zjawiskiem jest - dająca się stwierdzić w ostatnich latach - wyraźna poprawa w omawianym zakresie; dotyczy to znacznej części nowych realizacji, jak również budynków starszych, poddanych remontom i modernizacji.

Istniejące wartości środowiska kulturowego stanowią istotne uwarunkowanie, które ma wpływ - nie tyle na rozwój - ile na kierunki i sposób zagospodarowania niektórych fragmentów obszaru gminy Oświęcim. Występowanie tych wartości powoduje pewne ograniczenia swobody zagospodarowania konkretnych terenów. Jednocześnie jednak - jak już wspomniano - może stać się czynnikiem zwiększającym ich atrakcyjność. Warunkiem tego jest:

- odpowiednie wykorzystanie obiektów budowlanych i zespołów, stanowiących dobra kultury - na potrzeby współczesne, przez przypisanie im funkcji możliwych do pełnienia,
- rewaloryzacja i modernizacja ww. obiektów, w znacznej części zniszczonych, a niejednokrotnie zdewastowanych na skutek niewłaściwego użytkowania i utrzymywania, w tym właściwe kształtowanie zieleni w ich otoczeniu,
- urządzenie, z częściowym zrekonstruowaniem, i odpowiednie utrzymywanie parków dworskich jako zespołów zieleni urządzonej o charakterze ozdobnym i wypoczynkowym,
- utrzymanie i odpowiednie wyeksponowanie stanowisk archeologicznych; zaopatrzenie ich w odpowiednią informację,
- dbałość o prawidłowe kształtowanie form architektury współczesnej.

Trzeba jednak zauważyć, że pełne rozwiązanie tego problemu, przede wszystkim w zakresie wykorzystania i rewitalizacji obiektów oraz zespołów wpisanych do rejestru zabytków, przekracza kompetencje organów samorządowych oraz - z reguły - możliwości finansowe właścicieli tych obiektów.

Dążąc do ochrony wartości środowiska kulturowego, przyjmuje się zasadę respektowania wymagań i wskazań służb ochrony zabytków. Wspomniane **wymagania** (o charakterze obowiązuującym) dotyczą obiektów i zespołów objętych ochroną konserwatorską, tj. wpisanych do rejestru zabytków; natomiast **wskazania** dotyczą obiektów i zespołów nie wpisanych do rejestru zabytków, a proponowanych do objęcia ochroną przez gminę.

Wszelkie działania podejmowane w stosunku do układów objętych ochroną konserwatorską oraz w ich sąsiedztwie, tj. w obrębie zaproponowanej strefy ochronnej (prace rewaloryzacyjne, prace związane z modernizacją i adaptacją budynków wynikającą ze zmiany ich użytkowania, rekultywacja i urządzenia parków, nowe lokalizacje zabudowy na obrzeżach tych zespołów itp.), a także decyzje dotyczące własności i podziału zabytkowych zespołów, wymagają uzgodnienia z właściwymi jednostkami służb ochrony zabytków.

Szczególnym obiektem poddanym ochronie w gminie Oświęcim jest Państwowe Muzeum Oświęcim - Brzezinka, którego część jest położona na terenie sołectwa Brzezinka. Wokół terenów Muzeum została ustanowiona strefa ochronna (w pasie o szerokości około 100 m od granicy Muzeum). Niezależnie od tego, niezbędne jest odpowiednie urządzenie partii wejściowej na teren Muzeum w Brzezince.

1) Dla obiektów ujętych w ewidencji zabytków w Babicach ustala się następujące kierunki rewaloryzacji:

- zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym,
- utrzymanie lub przywrócenie, w miarę możliwości, historycznej kompozycji elewacji, skali otworów, okiennych i drzwiowych oraz ich rozmieszczenia, detalu architektonicznego,
- objęcie formami ochrony prawnej, takimi jak plan miejscowy,
- w przypadku dekapitalizacji obiektów zabytkowych, wykonanie przed rozbiórką szczegółowej dokumentacji zabytku, zawierającej inwentaryzację architektoniczną, dokumentację fotograficzną bryły i detali architektonicznych budynku i dołączenie dokumentacji do zasobów gminnej ewidencji zabytków,
- zakaz lokalizowania elementów dekomponujących elewacje, zwłaszcza od strony przestrzeni publicznych, to jest dużych tablic reklamowych, instalacji, rur gazowych, urządzeń klimatyzacyjnych,
- zakaz umieszczania na elewacjach reklam wielkogabarytowych,
- dopuszcza się zmiany przeznaczenia, po wykonaniu uprzedniej inwentaryzacji konserwatorsko - budowlanej,
- w uzasadnionych wypadkach dopuszcza się prace zmieniające wygląd i rozplanowanie, po wykonaniu uprzedniej inwentaryzacji konserwatorsko - budowlanej.

2) W związku z wyznaczeniem stref ochrony stanowisk archeologicznych nr AZP 102-49 nr st. ob. 7, AZP 102-49 nr st. ob. 8 i AZP 102-49 nr st. ob. 9 w Babicach, wprowadza się zasady ochrony, określone w przepisach odrębnych.

12. STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA GMINY OŚWIĘCIM

12.1. Przesłanki kształtowania struktury funkcjonalno -przestrzennej gminy

Ustalenie modelu przestrzennej struktury gminy Oświęcim nastąpiło w wyniku analizy uwarunkowań rozwoju, obejmującej rozpoznanie i ocenę:

- stanu wyposażenia i zagospodarowania obszaru,
- uwarunkowań wynikających z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu,
- uwarunkowań rozwoju ekonomicznych funkcji obszaru,
- uwarunkowań rozwoju funkcji osadniczych,
- uwarunkowań kształtowania systemu komunikacyjnego i systemów infrastruktury technicznej,
- uwarunkowań wynikających ze stanu własności gruntów, gospodarki nieruchomościami i ruchu budowlanego.

Zwrócono przy tym uwagę zarówno na zakres ustalonych już elementów zagospodarowania przestrzennego gminy, jak i na rodzaj i zakres pożądaných przekształceń struktury funkcjonalno przestrzennej.

Struktura przestrzenna gminy Oświęcim jest w swych zasadniczych zarysach ukształtowana i zdeterminowana:

- po pierwsze - przyrodniczymi cechami terenu:
 - położeniem prawie całości obszaru gminy w rozległej, płaskiej dolinie Wisły i Soły u jej ujścia do Wisły, charakteryzującej się występowaniem wysokich poziomów wód gruntowych z licznymi podmokłościami oraz kompleksami stawów,
 - położeniem południowo wschodniej części gminy na pograniczu Pogórza Wilamowskiego charakteryzującego się bardziej urozmaiconą rzeźbą,
 - minimalną ilością lasów;
- po drugie - istniejącym zagospodarowaniem i użytkowaniem terenu:
 - niecelowością i niemożnością wykształcenia - głównego, ośrodka gminy,
 - podmiejskim charakterem zespołów zabudowy mieszkaniowej położonych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów intensywnego zagospodarowania miasta Oświęcimia,
 - położeniem części terenów gminy w sąsiedztwie zakładów chemicznych „Dwory” i w strefie uciążliwości tych zakładów,
 - koniecznością ograniczenia zagospodarowania na cele związane z rozwojem gminy terenów w bezpośrednim otoczeniu Muzeum w Brzezince (wyznaczona strefa ochronna) i potrzebą odpowiedniego urządzenia partii wejściowej do Muzeum,
 - wykształconymi zespołami zabudowy wsi w pozostałej części gminy położonymi w obrębie kompleksów użytków rolnych (gruntów ornych bądź użytków zielonych oraz w sąsiedztwie kompleksów stawów rybnych),
 - wykształconym układem komunikacyjnym i planowanymi przedsięwzięciami w tym zakresie, o charakterze ponadlokalnym,
 - utrudnieniami wynikającymi z poprzecinania terenu licznymi ciągami infrastruktury technicznej (o znaczeniu regionalnym lub krajowym), wymagających zachowania odpowiednich stref ochronnych i technicznych,

- wyposażeniem terenów zabudowy w stosunkowo dobrze rozwinięte systemy infrastruktury technicznej (zaopatrzenia w wodę, gaz i energię elektryczną, telekomunikację) przy istnych brakach wyposażenia w systemy kanalizacyjne.

W zagospodarowaniu przestrzennym gminy należy zachować i chronić elementy wartościowe (pod względem przyrodniczym, kulturowym oraz użytkowym) oraz usankcjonować istnienie elementów których nie da się zmienić lub usunąć.

Istotnym czynnikiem branym pod uwagę jest dążenie do zapewnienia możliwie najdogodniejszych warunków funkcjonowania wszystkich działalności utrzymywanych i rozwijanych na terenie gminy. Niezbędne jest przy tym zachowanie zasady zrównoważonego rozwoju. Stwarza to konieczność takiego kształtowania struktury funkcjonalno przestrzennej gminy, by poszczególne rodzaje działalności, o zróżnicowanych wymaganiach rozwojowych, wywołujące rozmaite następstwa i wchodzące w różnorakie wzajemne relacje, mogły koegzystować i rozwijać się na jej obszarze bez wzajemnych konfliktów o istotnym znaczeniu.

W tej sytuacji możliwe i pożądane przekształcenia struktury funkcjonalno przestrzennej, mają głównie charakter uzupełnień i korekt porządkujących tę strukturę. Stanowiąc kontynuację dotychczasowych kierunków rozwoju przestrzennego, nie zmieniają w sposób istotny zasady przestrzennego układu gminy (nie ma ani takiej potrzeby, ani też możliwości).

Utrudnieniem w rozwiązywaniu problemów gminy, zwłaszcza w zakresie przedsięwzięć służących celom publicznym (infrastruktura społeczna i komunalna), mogą być braki wolnych terenów stanowiących własność gminy i nadających się na te cele, przy jednoczesnych niewystarczających środkach finansowych, umożliwiających tworzenie zasobów takich terenów.

Uznając słuszność zasady kontynuowania - w miarę możliwości - wcześniej zainicjowanych kierunków rozwoju układów przestrzennych, rozwiązania w zakresie zasad i kierunków kształtowania przestrzennej struktury gminy, przyjęte w Studium, nie są sprzeczne z rozwiązaniami w planie miejscowym gminy Oświęcim z 1994 r.

Nawiązują też bezpośrednio do rozwiązań w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia, stanowiąc ich kontynuację i rozwinięcie na terenach bezpośrednio sąsiadujących z miastem.

Rozwiązania zawarte w Studium gminy Oświęcim nie są również kolizyjne w stosunku do dotychczasowych zamierzeń rozwojowych w pozostałych gminach sąsiadujących; wzajemne powiązania funkcjonalno przestrzenne nie są tu zresztą tak silne jak z miastem Oświęcimiem. W przypadku Brzeszcz uznano nawet celowość stworzenia strefy izolacyjnej pomiędzy terenami zabudowy wsi Rajsko a hałdą kopalni Brzeszcze. Pozostałe styki terenów gminy Oświęcim z innymi gminami następują za pośrednictwem terenów otwartych o ekstensywnym zagospodarowaniu (strefy przyrodniczej i rolniczej), a w przypadku gmin położonych od strony północnej i zachodniej, barierą rozdzielającą tereny jest rzeka Wisła.

Przyjęto ponadto, że rozwiązania ustalone w Studium powinny być maksymalnie realne (dające się realizować w obecnych warunkach gminy). Nie oznacza to zaniechania spojrzenia w kierunku celów, jakie w rozwoju gminy chce się osiągnąć w dalszej przyszłości. Jest to wręcz konieczne, jeśli obecne działania mają być w pełni efektywne i składać się na spójny system działań zmierzających do uzyskania wyższej jakości życia lokalnej społeczności gminy (oczywiście, w takim zakresie, w jakim jest to osiągalne w drodze kształtowania zagospodarowania przestrzeni).

Zasady te w istotny sposób zaważyły na rozwiązaniach zawartych w Studium.

12.2. Model struktury funkcjonalno przestrzennej gminy

Określając model funkcjonalno przestrzennej struktury gminy, ustalono jednocześnie zasadę odniesień przestrzennych studium (tj. w jaki sposób tekst i część opisowa studium wiąże się z rysunkiem studium). Dlatego właśnie - w przedstawionym opisie rozwiązań przytacza się symbole stosowane w rysunku studium.

Zastosowana zasada podziału terenu pozwoliła na określenie zasadniczych preferencji rozwojowych w obrębie stref polityki przestrzennej i - stosownie do tego - na zróżnicowanie zasad i modyfikowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego, określanych w stosunku do poszczególnych fragmentów terenu - obszarów funkcjonalnych. Ustaleniom dotyczącym kierunków zagospodarowania przestrzennego nadano charakter norm ogólnych, odnoszących się do poszczególnych kategorii tych obszarów.

W inny sposób cechy terenu wpływają na rozmieszczenie i układy sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej. Tylko w pewnym zakresie układ ten (np. w odniesieniu do sieci rozdzielczych) wiąże się z ww. obszarami. Uzasadnia to odniesienie ustaleń dotyczących tych systemów - do całego obszaru gminy.

Reasumując powyższe, w efekcie przeprowadzonych analiz i przyjętych zasad, na obszarze gminy wyodrębniono:

- stosownie do predyspozycji rozwojowych większych całości w obrębie obszaru gminy - główne **rejony polityki przestrzennej**,
- stosownie do zróżnicowania cech poszczególnych fragmentów terenu - podstawowe **obszary funkcjonalne**.

Tworzą one dwa równoległe, uzupełniające się wzajemnie układy podziału terenu (obejmujące całą gminę, w jej granicach administracyjnych).

12.3. Rejony polityki przestrzennej i obszary funkcjonalne

Wyróżniając rejony polityki przestrzennej kierowano się dominującym ich charakterem, sposobem użytkowania oraz rolą pełnioną w całości układu przestrzennego gminy. Struktura wewnętrzna tych rejonów nie jest jednorodna; w ich obrębie występują obszary o różnych funkcjach.

Określono następujące rejony polityki przestrzennej:

- **Rejony osadnicze podmiejskie - A**, obejmujące zespoły zabudowy bezpośrednio związane z miastem Oświęcimiem, w tym:
 - A1 - Broszkowice,
 - A2 - Babice,
 - A3 - Brzezinka,
 - A4 - Rajsko,
 - A5 - Stawy Grójeckie,
 - A6 - Zaborze,
 - A7 - Zaborze - Węgielnik, z przysiółkami Poręba Przedzieleń i Odnoga;
- **Rejony rolniczo osadnicze - B**, obejmujące kompleksy terenów rolnych z przewagą gruntów ornych III i IV klasy bonitacyjnej, wraz z terenami związanej z nimi zabudowy, w tym:
 - B1 - kompleks środkowo południowy związany ze wsią Grójec z przysiółkiem Skotnica i innymi,
 - B2- kompleks południowo wschodni związany ze wsiami Poręba Wielka, Włosienica, Łazy, z przysiółkami;
- **Rejony przyrodniczo rolnicze - C**, obejmujące głównie kompleksy użytków zielonych, stawów oraz tereny leśne, w tym:

- C1 - rejon najbliższego otoczenia rzeki Wisły ciągnący się wzdłuż zachodniej granicy gminy, wraz z terenami otaczającymi Państwowe Muzeum Oświęcim Brzezinka od strony zachodniej i częściowo północnej i południowej oraz terenem projektowanego rezerwatu „Stare Wiślisko”, obejmujący głównie użytki zielone,
- C2 - rejon obejmujący użytki zielone i kompleksy stawów rybnych związanych ze wsią Harmężę,
- C3 - rejon pomiędzy zespołem osadniczym wsi Rajska a terenami Brzeszcz obejmujący głównie grunty orne i użytki zielone,
- C4 - rejon najbliższego otoczenia rzeki Soły, z częścią północną w otoczeniu Broszkowic, środkową w granicach miasta Oświęcimia i południową pomiędzy Rajskiem a Grójcem, z terenami zespołu przyrodniczo krajobrazowego „Dolina Rzeki Soły”; w części południowej - z przysiółkami Czajki i Tamiówka i ich otoczeniem oraz terenem Grójeckiej Góry, obejmujący tereny nadrzecznych zadrzewień i zakrzewień oraz użytków zielonych i fragmenty gruntów ornyc, w większości podlegające ochronie ze względu na ujęcia wody,
- C5 - rejon związany z kompleksami stawów w środkowej części gminy otaczających zespół zabudowy Zaborza od strony południowo zachodniej, południowej i wschodniej, obejmujący również pas obniżenia terenowego ze stawami, kończący się terenami leśnymi na granicy z gminą Osiek,
- C6 - rejon związany z kompleksem stawów położonych na północ od wsi Poręba Wielka,
- C7 - rejon związany z kompleksem leśnym w południowo wschodniej części gminy,
- C8 - rejon obejmujący kompleksy stawów, użytki zielone i grunty orne związane ze wsią Stawy Monowskie; na terenie tym znajduje się rezerwat leśny „śaki”,
- C9 - rejon obejmujący tereny doliny Wisły w północno wschodniej części gminy, w tym związane ze wsią Dwory II;
- **Rejon związany z Państwowym Muzeum Oświęcim Brzezinka - D**, w tym:
- D1 - teren Muzeum wraz z obowiązującą strefą ochronną,
- D2 - rejon przedpoła Muzeum.

W ramach wyodrębnionych rejonów wyznaczono podstawowe obszary funkcjonalne:

- 1) **obszary zabudowy i urządzeń**, charakteryzujące się różnym położeniem i zróżnicowanymi uwarunkowaniami rozwoju, różnym zakresem i sposobem zagospodarowania, a w związku z tym - predysponowane do pełnienia różnych funkcji; wśród nich wyodrębniono obszary (z następującymi, głównymi oznaczeniami):
- obszarów zabudowy mieszkaniowo usługowej o niskiej intensywności (głównie jednorodzinnej), nie związanej z rolnictwem - **MN** (w rejonach A1-A7),
 - *obszarów zabudowy mieszkaniowo usługowej o niskiej intensywności (głównie jednorodzinnej), nie związanej z rolnictwem, w obszarach wskazanych w zmianie Studium dla Babic-MUn (w strefie A2),*
 - obszarów zabudowy mieszkaniowo zagrodowej - **MZ** (w strefach B i C),
 - *obszarów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej granicach II Zmiany – **MRI** (w strefach C4, C5 oraz A6),*
 - *obszarów zabudowy mieszkaniowej ekstensywnej, jednorodzinnej na dużych działkach; z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej w Babicach - **ME** (w strefie A2),*
 - wyodrębnionych obszarów działalności gospodarczej - **DG** (w rejonach A i B),
 - *obszarów zabudowy usługowej w granicach II Zmiany – **UI**(w strefach A5 i C5), ;*

- obszarów cmentarzy - **CM** i innych urządzeń infrastruktury technicznej - **IT** (w rejonach A i B),
 - obszarów wiejskich boisk sportowych - **US** (w rejonach A i B),
 - obszarów ogrodów działkowych - **OD** (w rejonie A),
 - **obszarów ogrodów działkowych w Babicach - ZD (w strefie A2)**,
 - obszarów objętych bądź proponowanych do objęcia ochroną konserwatorską - **OK** (w rejonach A, B i C) **oraz obszaru OK1 położonego w granicach II Zmiany (w rejonie C4)**;
- 2) **obszary otwarte**, również o zróżnicowanych warunkach i kierunkach zagospodarowania, w tym obszary:
- lasów i zadrzewień - **LD** oraz łąkowo pastwiskowe - **LP**, tworzące system ekologiczny gminy (w rejonach A, B, C),
 - **lasów i zadrzewień - LD1 oraz łąkowo – pastwiskowe LP1 tworzące system ekologiczny Gminy w zakresie II Zmiany (w strefach C4 i C5)**,
 - **lasów i zadrzewień w Babicach - ZŁ oraz zieleni, łąk i pastwisk w Babicach - LP, tworzące system ekologiczny wsi (w obszarze A2 i C1)**,
 - stawów rybnych - **RS** (w rejonach C) **oraz RS1 w granicach II Zmiany (w strefie C5)**
 - rolne - gospodarki polowej, z przewagą gruntów o wysokich klasach bonitacyjnych - **RPw** (w rejonach B) **oraz RPw1 w granicach II Zmiany (w rejonie C4)**
 - rolne - gospodarki polowej, z przeważającymi gruntami o niższych klasach bonitacyjnych - **RPn** (w rejonach A, B, C) **oraz RPn1 w granicach II Zmiany (w rejonie C4)**,
 - **rolne w Babicach - R (w obszarze C1)**,
 - **śródlądowych wód powierzchniowych - WSI w granicach II Zmiany (w rejonie C4)**,
 - obszarów powierzchniowej eksploatacyjnej surowców - **DE** (w rejonach C),
 - obszarów rekreacyjnych, na terenach poeksploatacyjnych - **R** (w rejonie C),
 - obszarów objętych bądź proponowanych do objęcia ochroną wartości przyrodniczych - **OP** (w rejonach C).

W przypadkach potrzeby rozróżnienia poszczególnych obszarów funkcjonalnych, ww. główne oznaczenia uzupełniono dodatkowymi symbolami liczbowymi (np. OK1, OK2 itp.).

Rejony polityki przestrzennej nie są wewnętrznie jednorodne; wyznaczono je, kierując się kryterium ich przeważającego charakteru i funkcji pełnionej w całości układu przestrzennego gminy. I tak, w obrębie rejonów osadniczych i rolniczo osadniczych mogą występować fragmenty obszarów tworzących system ekologiczny gminy (LD i LŁ), istotne z punktu widzenia zapewnienia ciągłości tego systemu. Podobnie strefach przyrodniczych mogą występować obszary zabudowy i urządzeń (np. MZ, DE, OK).

Podział na rejony wskazuje w tym ujęciu na generalne zasady polityki przestrzennej; podział na obszary - na szczegółowe funkcje poszczególnych, wyodrębnionych fragmentów terenu i kierunki ich zagospodarowania.

13. POLITYKA PRZESTRZENNA I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA W WYODRĘBNIONYCH REJONACH I OBSZARACH

13.1. Rejony osadnicze podmiejskie (A) i związane z nimi obszary funkcjonalne

Omawiane rejony funkcjonują jako peryferyjne dzielnice mieszkaniowe miasta Oświęcimia, z zabudową o niskiej intensywności, w przeważającej części jednorodzinną (obszary MN, **MUn, ME** oraz MRI). Położone są na terenach bezpośrednio sąsiadujących z miastem i dogodnie skomunikowanych z nim. Z reguły, z wyjątkiem Zaborza są wyposażone w podstawowy zestaw urządzeń usługowych. Z kolei - jedynie Zaborze jest wyposażone w urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Zespoły zabudowy w tych rejonach wywodzą się z dawnych wsi; w znacznej części zachowały się stare, wiejskie układy przestrzenne: układy ulic wywodzące się z dawnych ścieżek i układy zabudowy są zdeterminowane podziałami własnościowymi dawnych gruntów rolnych. Wśród zabudowy typowo mieszkaniowej, zachowały się też pozostałości zabudowy zagrodowej. Stąd w większości przypadków mamy tu do czynienia z układami chaotycznymi, nieuporządkowanymi. Wyjątkiem z tej reguły jest zespół domów jednorodzinnych na Zaborzu, usytuowanych na terenie, na którym przeprowadzono planowy podział na działki budowlane.

W ostatnich latach na działkach mieszkaniowych pojawiła się znaczna ilość urządzeń usługowych (głównie handlowych, rzemieślniczych, gastronomicznych).

W większych zespołach zabudowy, z wyjątkiem Zaborza, dają się wyróżnić zgrupowania urządzeń usługowych. Koncentrowanie nowych urządzeń usługowych, w ich pobliżu pozwoliłoby na wytworzenie i zorganizowanie ośrodków usługowych - centrów społecznej aktywności i integracji mieszkańców poszczególnych zespołów. Jednak w sytuacji zbyt małej ilości łatwo dostępnych terenów będących w dyspozycji gminy, zwłaszcza takich, które nadawałyby się do przeznaczenia na cele publiczne -w obrębie terenów mieszkaniowych (oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie) powinno dopuścić się sytuowanie urządzeń usługowych na dowolnych działkach, możliwych w danym momencie do pozyskania. Większym złem byłoby bowiem rezygnowanie z realizacji tych urządzeń z powodu niemożności pozyskania określonych, optymalnie położonych działek, niż realizowanie ich na działkach dostępnych, o nieco mniej dogodnym położeniu.

W ostatnich latach na działkach mieszkaniowych pojawiły się też małe firmy prowadzące różnego rodzaju działalność gospodarczą, niejednokrotnie powodującą uciążliwości w stosunku do terenów sąsiadujących, lub co najmniej wpływających na obniżenie ich walorów jako terenów mieszkaniowych. Usankcjonowanie tego stanu rzeczy może być jedynie czasowe, pod warunkiem prowadzenia działalności nieuciążliwej dla otoczenia. Jednocześnie - niezbędne jest podjęcie czynności, które umożliwiłyby wyeliminowanie ww. działalności z terenów mieszkaniowych (wyznaczenie specjalnych terenów działalności gospodarczej, ewentualne przygotowanie odpowiednich obiektów, z możliwością ich wynajmowania itp.).

W obrębie omawianych rejonów utrzymuje się wyodrębnione tereny działalności gospodarczej (obszary DG), związanej i nie związanej z rolnictwem oraz urządzeń komunalnych. Pożądane też byłoby wyznaczenie (w planach miejscowych) nowych terenów tego typu. Na terenach tych mogłyby być lokalizowane różnego rodzaju obiekty i urządzenia: typu przemysłowo składowego (z ograniczeniem do drobnego przemysłu), zakłady rzemieślnicze, urządzenia produkcyjne i inne, oraz urządzenia z zakresu infrastruktury komunalnej. Warunkiem realizacji poszczególnych przedsięwzięć powinno być sprawdzenie skutków ich wpływu na środowisko. Nie powinny być dopuszczane działalności uciążliwe w

Zmiany wprowadzone I zmianą studium wyróżniono kursywą oraz kolorem żółtym

Zmiany wprowadzone II zmianą studium wyróżniono kursywą oraz kolorem szarym

stosunku do zabudowy mieszkaniowej i powodujące degradację terenów rolnych i leśnych.

Warunkiem uruchomienia terenów działalności gospodarczej powinno być wyprzedzające wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę techniczną. W pierwszym etapie realizacji można dopuścić wyposażenie w urządzenia lokalne, włączane później w całościowe systemy wyposażenia poszczególnych wsi.

Szczególne predyspozycje w tym zakresie mają tereny położone w pobliżu (częściowo projektowanej) drogi równoleżnikowej na pograniczu obszaru miasta i gminy Oświęcim. W studium miasta Oświęcimia, na pomoc od tej drogi przy granicy z Zakładami Chemicznymi, wyznaczono tereny rozwoju działalności gospodarczej - wytwórczej, przemysłu, składów, handlu hurtowego itp. Proponuje się poszerzenie tych terenów w kierunku południowym po linię ww. drogi (z zachowaniem pasa zieleni izolacyjnej) tak, by objęły część terenów położonych na obszarze gminy.

W opisanej sytuacji, polityka przestrzenna na tych terenach powinna polegać na sukcesywnym porządkowaniu omawianych rejonów i uzupełnianiu ich wyposażenia w urządzenia usługowe i infrastrukturę techniczną, zwłaszcza w zakresie urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków.

W obrębie tych rejonów znajdują się również niewielkie powierzchniowo obszary rolnicze, z reguły o niższej przydatności do produkcji rolnej (obszary RPn). Można je traktować jako rezerwowe tereny rozwoju funkcji osadniczych - mieszkaniowo-usługowej i działalności gospodarczej. Natomiast obszary fragmentów ciągów ekologicznych (obszary LD i ŁP, **ZL**) podlegają ochronie i powinny być utrzymane jako tereny zielone.

13.2. Rejony rolniczo osadnicze (B) i związane z nimi obszary funkcjonalne

Na obszarach zabudowy (MZ), zarówno w głównych jej zespołach, jak i w przysiółkach i w zabudowie rozproszonej, charakterystyczne jest przemieszanie zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej. Ponadto, podobnie jak w przypadku rejonów osadniczych podmiejskich, w ostatnich latach na działkach mieszkaniowych i zagrodowych pojawiły się urządzenia usługowe i małe przedsiębiorstwa prowadzące różnego rodzaju działalność gospodarczą; tu również nie ma w tym momencie innego wyjścia, jak usankcjonowanie tego stanu rzeczy.

Z tych samych powodów jak w przypadku rejonów osadniczych podmiejskich, w obrębie terenów mieszkaniowych (oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie) powinno dopuścić się sytuowanie usług publicznych na działkach, możliwych w danym momencie do pozyskania.

Utrzymuje się istniejące tereny działalności gospodarczej i urządzeń infrastruktury technicznej (DG, IT)). Wskazuje się również celowość wyznaczania odrębnych terenów pod działalność gospodarczą, pod warunkiem ich nieuciążliwości dla otoczenia i wyprzedzającego ich wyposażenia w niezbędną infrastrukturę techniczną.

Obszary gruntów rolnych (RPw, RPn) w obrębie omawianych rejonów charakteryzują się stosunkowo wysoką jakością (przeważająca III klasa bonitacyjna). Ich wadą są zanieczyszczenia gleb, powodowanych głównie przez działalność b. Zakładów Chemicznych, obecnej Firmy Chemicznej „Dwory: S.A. (zanieczyszczenia ołowiem, magnezem, metalami ciężkimi).

Polityka przestrzenna polega tu na preferowaniu rozwoju rolnictwa (przy odpowiednim do specyficznej sytuacji gminy ukierunkowaniu produkcji rolniczej) oraz rozwoju niezbędnych urządzeń towarzyszących, a także na ochronie przed zabudową rolniczych kompleksów produkcyjnych.

Na terenach tych nie powinno się dopuszczać zabudowy poza wyznaczonymi terenami, w tym również zabudowy zagrodowej. Takiej potrzeby nie uzasadnia istniejące rozdrobnienie gospodarstw rolnych, ponadto w obrębie głównych zespołów zabudowy, jak i w przysiółkach wiejskich istnieją wyznaczone w planie miejscowym z 1994 r. wolne

działki budowlane, utrzymane w Studium.

Korytarze ekologiczne w obrębie omawianych rejonów powinny podlegać ochronie; zapewniają one bowiem powiązania obszarów węzłowych, a tym samym ciągłość systemu przyrodniczego. Najwłaściwsze - jest wykorzystanie tych terenów jako użytków zielonych; pożądane jest ich częściowe zadrzewienie i zakrzewienie.

13.3. Rejony przyrodniczo - rolnicze (C) i związane z nimi obszary funkcjonalne

Podstawowymi obszarami systemu ekologicznego gminy Oświęcim są doliny rzek Wisły i Soły (C1, C4, C9), z położonymi w ich obrębie terenami chronionymi lub proponowanymi do ochrony: zespołem przyrodniczo krajobrazowym „Dolina rzeki Soły i projektowanym rezerwatem „Stare Wiślisko” . Rejon C1 oprócz terenów doliny Wisły obejmuje też tereny osłonowe b. obozu w Brzezince. System ten uzupełniają: obszary łąkowo pastwiskowe ze stawami rybnymi w otoczeniu wsi Harmężę (rejon C2) i w rejonie wsi Stawy Monowskie (C8), kompleksy stawów rybnych wraz ze swym z otoczeniem w środkowej części gminy (C5, C6) i jedyny w gminie większy obszar leśny w części południowo wschodniej (C7). Powiązania między nimi zapewniają ciągi ekologiczne w rejonach rolniczo osadniczych. Całość tego systemu wymaga ochrony, o zróżnicowanych rygorach stosownie do typu danego fragmentu terenu.

Polityka przestrzenna powinna tu polegać na utrzymaniu wartościowych elementów i zespołów przyrodniczych oraz powiązań między nimi; na zapobieganiu ich degradacji i przywracaniu utraconych wartości. Tereny te, w większości mogą być wykorzystywane rolniczo. Pożądane jest jednak ograniczenie użytkowania tych terenów jako gruntów ornych na rzecz użytków zielonych. Część tych terenów powinna być zalesiona, zadrzewiona i zakrzewiona. Stawy powinny nadal funkcjonować jako hodowlane; niezbędna jest jednak ich właściwe utrzymywanie, a w przypadku niektórych stawów w rejonie Poręby Wielkiej - przywrócenie do stanu, który umożliwi ich wykorzystanie jako stawów hodowlanych.

Omawiane rejony mogą też pełnić funkcje turystyczno rekreacyjne: rekreacji bliskiej dla mieszkańców sąsiadujących miast oraz turystyki krajoznawczej o szerszym zasięgu. Udostępnieniu turystycznego tych terenów będzie sprzyjać planowane utworzenie turystycznej trasy rowerowej wzdłuż Wisły, od Krakowa do Oświęcimia - możliwe jego przedłużenie dalej wzdłuż Wisły, z rozgałęzieniami w dolinę Soły i na teren gminy, w rejony zespołów stawów rybnych. Ciągi te powinny również udostępniać istniejące obiekty o wartościach kulturowych.

We wsi Rajska, na terenach poeksploatacyjnych kruszyw naturalnych, w dolinie rzeki Soły istnieje możliwość zorganizowania dużego ośrodka rekreacyjnego związanego z wypoczynkiem przyrodniczym (wędkarstwo, kąpiele, plażowanie), nie tylko na potrzeby mieszkańców gminy lecz potrzeby ponadlokalne (już obecnie część terenu wykupił katowicki zarząd Polskiego Związku Wędkarskiego).

Przyjmuje się, iż dalsze użytkowanie obszarów leśnych i rolniczej przestrzeni produkcyjnej w obszarze zmiany Studium dla Babic powinno odbywać się w sposób racjonalny, chroniący ich trwałe wartości. Gwarantując utrzymanie równowagi i proporcji powierzchniowych pomiędzy terenami o charakterze naturalnym - przyrodniczym i terenami przetworzonymi - zurbanizowanymi, tym samym zachowując dla przyszłych pokoleń tradycyjny charakter wsi.

13.4. Rejony związane z Państwowym Muzeum Oświęcim - Brzezinka (D)

Rejony te, ze względu na swoje ponadlokalne znaczenie (krajowe i międzynarodowe) mają szczególny charakter. Z punktu widzenia zagospodarowania gminy są to tereny całkowicie lub częściowo wyłączane z normalnego użytkowania (teren Muzeum i jego strefy

ochronnej (D1) - całkowicie, a rejon przedpoła (D2) - częściowo). O szczegółowym zagospodarowaniu rejonu D2 zadecyduje sporządzany obecnie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Istotnym problemem jest istniejąca, w rejonie D2, zabudowa mieszkaniowa oraz sygnalizowane przez Urząd Gminy dążenia właścicieli do zabudowy wolnych dotychczas działek. Wyważając interesy właścicieli terenu z potrzebami ochrony przed zabudową mieszkaniową - terenów w partii wejściowej do Muzeum w Brzezince, przyjęto zasadę ograniczenia jej dalszego rozwoju w całym rejonie D2, z wyjątkiem dwóch obszarów, oznaczonych na rysunku Studium symbolem MN^x. Pierwszy z nich obejmuje istniejący, uzupełniany zespół zabudowy, drugi teren położony na uboczu od partii wejściowej do Muzeum, a przylegający do terenów zabudowy mieszkaniowo usługowej w Brzezince.

W sporządzanym planie miejscowym kluczowym zagadnieniem jest odpowiednie zagospodarowanie partii wejściowej na teren byłego obozu, w tym powiązanie:

- istniejącego dojazdu z miasta,
- dojazdu z projektowanej drogi ekspresowej i południowej obwodnicy miasta Oświęcimia,
- pieszego dojścia przez projektowaną kładkę pieszą nad torami kolejowymi,
- toru bocznic kolejowej, która prowadziła na rampę wewnątrz obozu, z odsunięciem tych powiązań w miejsce, skąd możliwe jest zachowanie perspektywy widokowej w kierunku bramy b. Obozu.

Przy wyeksponowaniu partii wejściowej do Muzeum, niezbędne parkingi z urządzeniami towarzyszącymi powinny być usytuowane możliwie dyskretnie. Pożądane byłoby osłonięcie ich zielenią.

Niezależnie od większego obszaru objętego wspomnianym planem miejscowym, uważa się że główną funkcją terenów położonych na tyłach b. obozu od strony zachodniej oraz północno i południowo zachodniej jest funkcja osłonowa; dlatego tereny te potraktowano jako części rejonu przyrodniczego.

14. KIERUNKI ROZWIĄZAŃ W ZAKRESIE KOMUNIKACJI

14.1. Cele i kierunki polityki transportowej

14.1.1. Cele polityki transportowej:

Generalnym celem polityki transportowej, jako polityki sektorowej, jest stworzenie warunków sprawnego, bezpiecznego, ekonomicznego i ograniczającego uciążliwość dla środowiska, przemieszczania się osób i ładunków.

Taki jest cel generalny każdej polityki transportowej, natomiast w **polityce transportowej uwzględniającej zasady rozwoju zrównoważonego**, nie wystarczy ograniczenie uciążliwości dla środowiska. Potrzebna jest minimalizacja zużycia zasobów (energii, przestrzeni), spełnienie wymagań ładunków krytycznych, spełnienie wymagań dopuszczalnego poziomu hałasu. Przemieszczanie ludzi i ładunków musi być realizowane tak przyjaźnie wobec środowiska, jak to tylko możliwe. Celem jest taki system transportowy, który będzie mógł funkcjonować w harmonii ze środowiskiem.

Zatem generalnym celem polityki transportowej ekorozwoju jest tworzenie warunków sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczania osób, ładunków oraz wiadomości, w ramach wyznaczonych przez dostępne do tego działania zasoby naturalne (rzadkość zasobów) i możliwości odprowadzania zanieczyszczeń do środowiska.

System transportu powinien być wewnętrznie zrównoważony, tzn. zapewniający symbiozę pomiędzy ruchem samochodów, pojazdów komunikacji zbiorowej, pieszych i rowerów. W szczególności funkcja ruchu i parkowania powinny pozostawać w równowadze, a ruch samochodów nie może odbywać się kosztem ograniczania innych środków lokomocji.

Cele cząstkowe o charakterze transportowym:

- zapewnienie możliwości dojazdu (dotarcia) w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych,
- poprawa standardów podróży (obniżenie czasu i poprawa warunków podróży),
- racjonalność kosztów inwestycyjnych i eksploatacyjnych (w tym utrzymania) systemu transportu,
- kształtowanie zachowań komunikacyjnych mieszkańców; oddziaływanie na zmniejszenie (racjonalizację) ruchliwości, a zwłaszcza pracy przewozowej; oddziaływanie na wybór środka lokomocji, w tym na rezygnację z nadmiernego używania samochodu osobowego w podróżach; zwiększenie napelnienia samochodu (tzw. "car pooling"); promowanie ruchu niezmotoryzowanego: pieszego, rowerowego oraz komunikacji zbiorowej,
- łagodzenie nierównomierności obsługi transportowej poszczególnych obszarów gminy,
- zapewnienie dostępności do systemu transportowego osobom niepełnosprawnym.

Cele cząstkowe o charakterze pozatransportowym:

- poprzez zapewnienie dostępności celów podróży, umożliwienie mieszkańcom partycypację w różnych formach aktywności,
- stymulowanie rozwoju przestrzennego, rozwoju gospodarczego i turystyki,
- zwiększanie dochodów z przestrzeni transportowej,
- ochrona wartości naturalnych i kulturowych,
- współtworzenie ładu przestrzennego, oszczędność terenów,
- ułatwienie integracji z innymi gminami,
- redukcja oddziaływań hałasu, emisji spalin, niedogodności funkcjonalnych z

- tytułu zatłoczenia, efektu bariery oraz rozcięcia więzi sąsiedzkich,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu, ochrona zdrowia i życia mieszkańców,
- stworzenie warunków dla partycypacji społecznej w kształtowaniu polityki komunikacyjnej i rozwiązań systemu transportowego.

14.1.2. Kierunki polityki transportowej

Określa się następujące kierunki polityki transportowej:

- 1) Poprawa dostępności transportowej gminy w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych,
- 2) Usprawnienie komunikacji zbiorowej,
- 3) Ochrona środowiska w transporcie.

Ad.1)

Poprawa dostępności transportowej gminy w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych może być realizowana poprzez:

- modernizację kolei,
- rozwój połączeń kolejowych i autobusowych o zasięgu regionalnym i lokalnym,
- promowanie ruchu niezmotoryzowanego (budowa sieci dróg rowerowych),
- modernizację dróg.

Ad.2)

Usprawnienie komunikacji zbiorowej będzie realizowane poprzez:

- modernizację komunikacji autobusowej - mikrobusowej,
- integrację przestrzenną i funkcjonalną systemu (wykształcenie węzłów przesiadkowych, wspólne taryfy, skoordynowane i dynamiczne rozkłady jazdy).

Ad.3)

Ochrona środowiska w transporcie będzie realizowana poprzez:

- utrzymanie wysokiego udziału ruchu niezmotoryzowanego,
- utrzymanie wysokiego udziału komunikacji zbiorowej w podróżach,
- modernizację linii kolejowej,
- oddziaływanie na zmniejszanie ruchliwości, zwłaszcza w podróżach samochodem,
- promowanie ruchu niezmotoryzowanego (budowa sieci dróg rowerowych),
- proekologiczną modernizację taboru mikrobusowego i autobusowego,
- proekologiczną modernizację samochodów co będzie wynikało ze zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej,
- realizowanie urządzeń do podczyszczania ścieków opadowych odprowadzanych z dróg do cieków i ziemi.

14.1.3. Związki polityki transportowej z polityką przestrzenną

Aby uzyskać zmniejszenie transportochłonności układu, niezbędne jest skoordynowanie polityki komunikacyjnej z polityką przestrzenną. Niewłaściwe decyzje dotyczące usytuowania i intensywności użytkowania terenów, mogą zniweczyć wysiłek podejmowany w celu usprawnienia systemu transportowego.

Głównymi działaniami powinny być:

- przekształcanie struktur urbanistycznych z monofunkcyjnych na wielofunkcyjne, rozdrobione,
- powstrzymywanie procesów dekoncentracji osadnictwa tzn. jego przenoszenia na

- obszary, które nie będą mogły zostać efektywnie obsłużone przez komunikację zbiorową,
- kształtowanie struktury jednostek osadniczych przyjaznych ruchowi pieszemu i rowerowemu oraz nakierowanych na dogodną obsługę komunikacją zbiorową,
- lokalne bilansowanie miejsc zamieszkania, oferty usługowej i - jeśli istnieje taka możliwość - miejsc pracy,
- wzmocnienie autonomii gospodarczej i usługowej poszczególnych obszarów,
- prowadzenie polityki lokalizacyjnej, uwzględniającej istniejącą lub możliwą do osiągnięcia dostępność komunikacyjną, zwłaszcza transportem zbiorowym; utrzymanie wysokiej intensywności wykorzystania terenu w korytarzach o dogodnej obsłudze transportem zbiorowym.

14.1.4. Instrumenty polityki transportowej

Wyróżnia się następujące instrumenty polityki transportowej:

- zarządzanie popytem: oddziaływanie na ruchliwość mieszkańców, wybór celów podróży i środka przewozowego oraz stosunek do innych użytkowników systemu, w tym do motoryzacji indywidualnej - zniechęcanie mieszkańców i turystów do nadmiernego korzystania z samochodów osobowych; w efekcie zmniejszenie potrzeb przewozowych przy zwiększeniu ich stopnia koncentracji oraz uniezależnienie się od samochodu,
- racjonalizacja wykorzystania stanu istniejącego, uruchomienie rezerw tkwiących w układzie, m.in. poprzez modernizacje, efektywne wykorzystanie środków komunikacji zbiorowej,
- dostosowanie zarządzania majątkiem infrastrukturalnym do zasad konkurencyjnej gospodarki rynkowej, z nałożeniem i egzekwowaniem wymogów społecznych i ekologicznych,
- rozbudowa sieci komunikacji zbiorowej, poprawa organizacji przewozów komunikacją zbiorową (w tym korekty linii),
- racjonalne, proekologiczne rozwiązania w zakresie przewozu ładunków,
- utrzymanie i modernizacja infrastruktury transportowej, niedopuszczenie do jej dekapitalizacji,
- integracja różnych środków komunikacji zbiorowej i indywidualnej (w tym system Park and Ride oraz Bike and Ride przy stacjach i przystankach kolejowych),
- zapewnienie spójności systemów transportowych: lokalnego i regionalnego pozostających w zasięgu dostępności mieszkańców,
- indywidualizacja transportu zbiorowego (wprowadzanie pojazdów o małej pojemności, rozszerzenie przewozów komunikacją zbiorową na zamówienie telefoniczne),
- eliminacja barier w dostępie niepełnosprawnych do systemu transportowego np. poprzez przyjęcie ustaleń ECMT (tabor niskopodłogowy, specjalne miejsca w pojazdach; obniżone krawężniki, pochylnie i windy, itp.),
- grupowe korzystanie z transportu indywidualnego (np. zwiększanie wykorzystania pojemności samochodu osobowego poprzez tzw. "car pooling" lub "car sharing"),
- promowanie ruchu niezmotoryzowanego (pieszego i rowerowego),
- stosowanie środków ochrony akustycznej (np. ekrany) oraz środków przeciw drganiom (np. torowiska kolejowe z wibroizolacją),
- wprowadzanie coraz bardziej zaostrzonych norm emisyjnych pojazdów oraz ściśle ich egzekwowanie,
- postęp techniczny i technologiczny, zwłaszcza w zakresie taboru transportowego,

- poprawa niezawodności funkcjonowania systemu, głównie środkami sterowania ruchem ogółu pojazdów oraz sterowania dyspozytorskiego w komunikacji zbiorowej,
- rozwój telematyki (tele-praca, tele-nauka, tele-zakupy, tele-rozrywka) wpływającej na zmniejszenie potrzeb podróżowania,
- polityka przestrzenna (w tym decyzje lokalizacyjne),
- tworzenie i egzekwowanie standardów technicznych w stosunku do pojazdów i ruchu,
- demonopolizacja i prywatyzacja firm przewozowych, z przestrzeganiem reguł uczciwej konkurencji (w tym przetargi i koncesje regulujące podaż); zawieranie wieloletnich kontraktów na świadczenie usług przewozowych,
- komercjalizacja otoczenia węzłów komunikacyjnych,
- polityka finansowa, w tym w zakresie taryf i ulg (w tym interwencja taryfowa w przypadku rynku zdominowanego przez jednego przewoźnika), opłat parkingowych, podatków i dotacji; taryfy socjalne zwiększające mobilność bezrobotnych i ubogich,
- stosowanie przez przewoźników działań marketingowych; aktywne śledzenie zmian wielkości popytu,
- integracja przestrzenna i funkcjonalna systemu (węzły przesiadkowe, wspólne rozkłady jazdy i jednolity system taryfowy),
- doskonalenie struktur zarządzania transportem,
- tworzenie stabilnych warunków funkcjonowania i rozwoju transportu poprzez tworzenie i uchwalanie planów wieloletnich oraz kilkuletnich planów kroczących, zapewniających środki finansowe, w tym dotacje dla komunikacji zbiorowej,
- działalność szkoleniowa i kształcenie kadr transportowych,
- uregulowania prawa ogólnokrajowego i lokalnego,
- rachunek efektywności inwestycji lub zmian organizacji funkcjonowania transportu, uwzględniający koszty zewnętrzne wynikające z obciążenia środowiska i korzyści: z aktywizacji obszaru, ze stwarzania nowych miejsc pracy (w tym w obsłudze infrastruktury komunikacyjnej) oraz dochody z podatków,
- partycypacja społeczeństwa: w tworzeniu zasad polityki transportowej, w wyborze instrumentów jej realizacji oraz dla akceptacji rozwiązań.

Należy zaznaczyć, że część wymienionych instrumentów pozostaje w wyłącznej gestii władz państwowych (np. prace legislacyjne w zakresie ustaw i rozporządzeń, nowe rozwiązania fiskalne, w tym celne i podatkowe, restrukturyzacja przedsiębiorstw i tempo procesów prywatyzacyjnych); władze samorządowe mogą tu oddziaływać m.in. poprzez swoich posłów.

Wymienione instrumenty umożliwiają poszukiwanie konsensusu w sferze przeciwstawnych interesów gałęziowych, zawodowych i lokalnych, w celu zmniejszenia sprzeczności społecznych, ekonomicznych i ekologicznych. Ten ostatni cel realizuje się przez zmuszanie podmiotów transportowych do zachowań proekologicznych (przez restrykcje oraz bodźce i opłaty fiskalne). Należy jednak podkreślić, że najefektywniejszym środkiem poprawy (a przynajmniej powstrzymania degradacji) środowiska naturalnego i kulturowego jest utrzymanie wysokiego udziału komunikacji zbiorowej i ruchu niezmotoryzowanego w podróżach. Jednym z warunków jest tu uzyskanie korzystnej relacji czasu i kosztów podróży występujących w tej komunikacji w porównaniu z podróżą samochodem. Wg zaleceń Konferencji Ministrów Transportu Wspólnoty Europejskiej, stosunek tych czasów nie powinien przekraczać 1,5.

14.2. Pożądane standardy podróży i wymagania związane z polityką zrównoważonego rozwoju

W następnych latach należy się spodziewać systematycznego wzrostu standardu podróży komunikacją zbiorową, tak w zakresie oferowanego komfortu pojazdów jak i dostępności komunikacji zbiorowej. Komunikacja zbiorowa powinna funkcjonować, nie tylko zgodnie ze statycznym rozkładem jazdy, ale także zgodnie z jego dynamiczną formułą. Formuła ta polegałaby na zbieraniu zamówień od potencjalnych pasażerów i podstawianiu pojazdów w określone miejsce. Sposób przekazu informacji od pasażera do przewoźnika może być bardzo zróżnicowany, w zależności od tempa rozwoju telekomunikacji.

Koncepcja ta próbuje połączyć tradycyjną formę działania komunikacji zbiorowej, z obecną formą działania firm taksówkowych. Jest to szczególnie dogodnie w obszarach podmiejskich o dużym rozproszeniu zabudowy. Przedstawiony wyżej rozwój nowej formy organizacyjnej komunikacji zbiorowej byłby istotnym elementem zrównoważonego rozwoju gminy.

Zanieczyszczenie powietrza emitowane przez pojazdy samochodowe jest jednym z największych źródeł skażenia powietrza wśród wszystkich ludzkich aktywności. Stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, dla zasobów przyrodniczych, dla jakości materiałów.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania wynikające z przyjętych - przez Sejm RP zasad polityki ekologicznej państwa, oszacowano wielkość emisji z pojazdów -obecnej i prognozowanej na 2015 r.

Z braku danych dla 1980 roku i 1990 roku, ładunki krytyczne określono w oparciu o dane dla roku 1995. Obliczenia oparto na pomiarze generalnym z 1995 roku i prognozie Transprojektu. Efekt tych obliczeń prezentuje przedstawiona tablica. W przypadku węglowodorów, tlenu węgla i tlenków azotu można oczekiwać pewnego spadku emisji, niestety jednak - nie poniżej ładunków krytycznych. I tak w przypadku tlenków azotu emisja będzie blisko 7-krotnie większa od ładunku krytycznego, w przypadku węglowodorów o 59% większa. Jeśli nie nastąpi rewolucyjna zmiana w technologii motoryzacyjnej, należy liczyć się ze znaczącym wzrostem emisji dwutlenku węgla, co będzie oznaczało przeszło 3-krotne przekroczenie ładunku krytycznego.

Wielkość emisji (w tonach na rok) z pojazdów na układzie drogowym gminy:

Rodzaj emisji	1995				2015			
	Nox	CxHy	CO ₂	CO	NOx	CxHy	CO ₂	CO
Wszystkie drogi gminy	462	249	22634	929	309	100	33074	479
Ładunki krytyczne (poziom ekorozwoju)	46	63	9053					

Obecnie Unia Europejska prowadzi rozmowy z przemysłem samochodowym, które mają na celu doprowadzić do radykalnych ograniczeń emisji. Należy mieć nadzieję, że dalszy postęp w technice motoryzacyjnej oraz ograniczenia ruchu samochodowego doprowadzą do spełnienia wymogów ekorozwoju (osiągnięcia poziomu ładunków krytycznych).

14.3. Prognoza rozwoju

Bazą rozwoju przyszłego systemu transportowego gminy jest istniejąca sieć drogowa i kolejowa.

Istniejące i prognozowane natężenie ruchu (w ilości pojazdów/dobę) na drodze

krajowej 950 i drogach wojewódzkich w obrębie gminy Oświęcim, wykonane przez warszawski Transprojekt, przedstawia się następująco:

Istniejące i prognozowane natężenie ruchu na drodze **nr 44 (poprzednie oznaczenie 950)** na odcinku Oświęcim -Bieruń:

Rodzaj pojazdu	ŚDR 1995 w p/d	ŚDR 2015 w p/d
samochody osobowe	6459	15662
samochody dostawcze	771	1387
samochody ciężarowe bez przyczep	75	209*
samochody ciężarowe z przyczepami	41	0
autobusy	316	316
ciągniki	27	18
motocykle	48	48
Razem pojazdy samochodowe	7737	17640

*oznacza łączny udział samochodów ciężarowych z przyczepami i bez przyczep

Istniejące i prognozowane natężenie ruchu na drodze **nr 44 (poprzednie oznaczenie 950)** na odcinku Oświęcim Przeciszów:

Rodzaj pojazdu	ŚDR 1995 w p/d	ŚDR 2015 w p/d
samochody osobowe	3754	9339
samochody dostawcze	337	605
samochody ciężarowe bez przyczep	249	688*
samochody ciężarowe z przyczepami	133	
autobusy	250	250
ciągniki	26	17
motocykle	56	56
Razem pojazdy samochodowe	4805	10955

"oznacza łączny udział samochodów ciężarowych z przyczepami i bez przyczep

Istniejące i prognozowane natężenie ruchu na drodze 933 na odcinku Oświęcim Brzeszcze:

Rodzaj pojazdu	ŚDR 1995 w p/d	ŚDR 2015 w p/d
samochody osobowe	4676	11653
samochody dostawcze	515	927
samochody ciężarowe bez przyczep	320	1121*
samochody ciężarowe z przyczepami	303	
autobusy	278	278
ciągniki	20	13
motocykle	44	44
Razem pojazdy samochodowe	6156	14036

* oznacza łączny udział samochodów ciężarowych z przyczepami i bez przyczep

Istniejące i prognozowane natężenie ruchu na drodze 933 na odcinku Oświęcim - Libiąż

Rodzaj pojazdu	ŚDR 1995 w p/d	ŚDR 2015 w p/d
samochody osobowe	4092	10456
samochody dostawcze	674	1214
samochody ciężarowe bez przyczep	544	1753*
samochody ciężarowe z przyczepami	430	
autobusy	197	197
ciągniki	10	7
motocykle	53	53
Razem pojazdy samochodowe	6000	13680

* oznacza łączny udział samochodów ciężarowych z przyczepami i bez przyczep

Istniejące i prognozowane natężenie ruchu na drodze 948 na odcinku Oświęcim - Kęty:

Rodzaj pojazdu	ŚDR 1995 w p/d	ŚDR 2015 w p/d
samochody osobowe	4716	11672
samochody dostawcze	509	917
samochody ciężarowe bez przyczep	209	650*
samochody ciężarowe z przyczepami	152	
autobusy	336	336
ciągniki	16	11
motocykle	37	37
Razem pojazdy samochodowe	5975	13623

* oznacza łączny udział samochodów ciężarowych z przyczepami i bez przyczep

W sytuacji, gdy obliczenia były wykonane dla warunków przeciętnych, poszczególne elementy układu drogowego gminy mogą posiadać większe lub mniejsze rezerwy niż wykazano.

Warto też zwrócić uwagę, że prognoza ruchu została opracowana na podstawie obecnych trendów wzrostu ruchu, które nie są zgodne z zasadami ekorozwoju. Wdrożenie tych zasad może spowodować zatrzymanie wzrostu ruchu samochodowego lub mniejszy jego wzrost. Z tej racji należy traktować przedstawioną prognozę raczej jako maksymalną.

14.4. Rozwiązania w zakresie komunikacji kolejowej

Komunikacja kolejowa ma dla gminy Oświęcim znaczenie w zakresie powiązań zewnętrznych - za pośrednictwem dworca kolejowego w mieście Oświęcimiu. Ze stacji Oświęcim można liczyć na połączenie z Czechowicami - Dziedzicami i Krakowem przez Trzebinę, zapewnianych przez 28 par pociągów na dobę, a z Mysłowicami - przez 13 par pociągów na dobę.

Jedyna stacja kolejowa na terenie gminy, we wsi Włosienicy pozwala na połączenie z Krakowem Płaszowem, przez Zator oraz z miastem Oświęcimiem przez Dwory, przy czym połączenie to jest dłuższe w czasie niż autobusowe, a ponadto tylko jedna para pociągów umożliwia dogodną przesiadkę w kierunku Czechowic Dziedzic.

Zdecydowana większość kursujących pociągów, to pociągi lokalne (w sumie 28 par

pociągów na dobę, w tym 3 pospieszne).

14.5. Rozwiązania w zakresie komunikacji drogowej

14.5.1. Zasada układu komunikacji drogowej gminy

Komunikacja drogowa jest podstawowym środkiem, zapewniającym wewnętrzne powiązania gminy, powiązania gminy z miastem Oświęcimiem (o zasadniczym znaczeniu dla gminy), a także znaczną część powiązań zewnętrznych.

Podstawą rozwiązania komunikacyjnego są: istniejący - zmodernizowany i uzupełniony układ drogowy gminy, a także zamierzenia wyrażone w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia”, z 1997 roku.

Głównym elementem obsługi miasta i gminy byłyby zlokalizowana w zachodniej części gminy **droga ekspresowa Kosztowy - Bielsko - żywiec - Zwardoń**, pełniąca równocześnie funkcję obejścia drogowego miasta Oświęcimia na kierunku północ - południe.

Przebieg drogi S-1 przez teren gminy, jak i sołectwa Babice jest jednym z wariantów. Na wybór wariantu będą miały m.in. wpływ stanowiska Komitetu ds. Dziedzictwa Kulturowego w Polsce oraz ekspertów UNESCO, postulujących oddalenie przebiegu trasy S1 od byłego obozu Auschwitz-Birkenau, a także regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska województwa śląskiego i małopolskiego, w zakresie ochrony obszaru Natura 2000 (stawy w Brzeszczach, Dolina Dolnej Soły). Przy wyborze optymalnego przebiegu tego odcinka drogi uwzględnione zostaną również rola i funkcja projektowanej trasy w obsłudze komunikacyjnej mieszkańców obu województw.

Nowo projektowany odcinek drogi ekspresowej S1 będzie miał długość 40 km, a rezerwowany pas terenu powinien mieć szerokość zgodną z przepisami odrębnymi. Przewiduje się, że realizacja tego odcinka powinna nastąpić w latach 2011-13.

Drugim elementem obsługi gminy na kierunku wschód - zachód byłaby istniejąca droga krajowa nr **44 (poprzednie oznaczenie 950)** przekształcona w rejonie miasta Oświęcimia w jego obwodnicę południową. Przedłużenie tej obwodnicy do drogi ekspresowej umożliwiłoby przeniesienie istniejącej drogi nr **44 (poprzednie oznaczenie 950)** z jej obecnie wewnątrzmijskiego przebiegu na obwodnicę. Droga nr **44 (poprzednie oznaczenie 950)** uzyskaby nowy przebieg o charakterze drogi typowo zamiejskiej. Jej kontynuacja w kierunku Śląska odbywałaby się za pośrednictwem ekspresowej do węzła „Nowy Bieruń” a dalej w kierunku zachodnim po istniejącej drodze.

Za takim rozwiązaniem przemawia również fakt wyczerpania przepustowości istniejącej drogi nr **44 (poprzednie oznaczenie 950)** około 2015 roku, zwłaszcza na zachodnim wylocie z Oświęcimia. Zamiast więc realizacji kłopotliwego poszerzenia istniejącej drogi nr **44 (poprzednie oznaczenie 950)**, budowa jej nowego przebiegu w ciągu południowej obwodnicy Oświęcimia wydaje się bardziej racjonalna. W miejscu przedłużenia obwodnicy (nowej drogi krajowej nr **44 (poprzednie oznaczenie 950)** do ekspresowej powstałby węzeł „Oświęcim - Brzezinka” umożliwiający rozrząd ruchu ze Śląska w kierunku Krakowa. Równocześnie węzeł ten stałby się podstawowym elementem obsługującym Muzeum w Brzezince. Ważnym jest, że węzeł ten może funkcjonować niezależnie od powstania południowego obejścia Oświęcimia, gdyż zlokalizowany jest na istniejącym układzie drogowym. Prawdopodobnie rozwiązany układ drogowy wymaga jednak powstania południowego obejścia miasta Oświęcimia w ciągu drogi krajowej nr **44 (poprzednie oznaczenie 950)** i jego przedłużenia do węzła „Oświęcim - Brzezinka”.

Natomiast modernizacja istniejącej sieci drogowej polegałaby na:

- poszerzeniu dróg stosownie do przyjętej ich klasy technicznej (doprowadzeniu ich przekroju poprzecznego do wymaganych standardów),
- budowie obwodnicy południowej Oświęcimia lub dobudowie drugiej jezdni na drodze krajowej nr 44 (poprzednie oznaczenie 950) około 2015 jeśli faktyczne natężenie ruchu będzie to uzasadniało,
- modernizacji nawierzchni,
- wyposażeniu dróg w nawierzchnię bitumiczna,
- budowie poboczy,
- budowie zatok przystankowych,
- budowie chodników,
- budowie ścieżek rowerowych,
- budowie parkingów i zatok parkingowych,
- budowie urządzeń odwadniających,
- modernizacji skrzyżowań,
- poprawie oznakowania,
- poprawie zarządzania.

Efektom ww. działań byłoby:

- ułatwienie rozrządu ruchu zewnętrznego,
- zapewnienie dostępności oraz warunków dla obsługi komunikacją zbiorową,
- zapewnienie dostępności stacji w systemie "Park and Ride" (dla przesiadki z samochodu na kolej), dowozu do stacji osób autobusem (mikrobusem) oraz do wozu do stacji ładunków,
- stworzenie warunków dla niezbędnego ruchu.

W zakresie przekroju poprzecznego należy doprowadzić drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe do standardów wymaganych przez Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. RP nr 43 z dnia 14 maja 1999 poz. 430).

Podobnie celem - powinno być wyposażenie wszystkich dróg gminnych w nawierzchnię bitumiczną. Oznacza to konieczność wyposażenia brakujących 72,24 km tych dróg w tę nawierzchnię, co wiązać się będzie z koniecznością wydatkowania około 40,7 mln zł. W zakresie przekroju poprzecznego należy doprowadzić drogi do standardów wymaganych przez Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. RP nr 43 z dnia 14 maja 1999 poz. 430).

14.5.2. Komunikacja zbiorowa

Podstawą rozwiązania są możliwe do wykorzystania środki zbiorowego transportu pasażerskiego, jakie już funkcjonują na terenie gminy.

W przyjętej "mikrobusowo - autobusowej" opcji komunikacji zbiorowej, przewiduje się: modernizację taboru, funkcjonowanie tego taboru wg ustalonego rozkładu jazdy oraz utworzenie linii funkcjonujących wg rozkładu na zamówienie telefoniczne. Opcja ta byłaby uzupełniona o "kolejową" w postaci zmodernizowanej i przyspieszonej kolei. Komunikacja autobusowo - mikrobusowa rozszerzyłaby w tym przypadku swe zadania na sprawne dowożenie pasażerów z terenu całej gminy do stacji. Komunikacja autobusowo - mikrobusowa zachowałaby jednak swoją rolę na tych relacjach, które nie mogą być obsługane przez kolej.

Warunkiem powodzenia rozwoju transportu kolejowego jest radykalna modernizacja kolei, która obecnie nie spełnia warunków nowoczesnego środka transportu.

14.5.3. Parkingi

Liczba parkingów i ich rodzaj wpływa stymulujące na wzrost lub ograniczenie ruchu samochodowego. Stąd zasady polityki parkingowej, obok opłat, stanowią podstawowy instrument polityki transportowej. Ekorozwój wymaga ograniczania ruchu samochodowego, a co najmniej powstrzymania tego ruchu na obecnym poziomie. Jednym z działań w tym kierunku jest zapewnienie dojazdu z obszarów rozproszonych do parkingu typu *Park & Ride*, aby umożliwić kontynuowanie podróży środkami komunikacji zbiorowej.

Takie parkingi publiczne, typu *Park & Ride*, powinny powstać przy stacjach kolejowych. W pierwszym etapie należałoby na ten cel zarezerwować około 0,2 ha powierzchni, co umożliwiłoby budowę parkingu na 100 stanowisk. Szacunkowy koszt tego przedsięwzięcia wyniósłby 0,4 mln zł. W przyszłości, w zależności od potrzeb, parking można będzie powiększać, a jeśli nie będzie to możliwe z powodu braku terenu, zaistnieje konieczność budowy w tym miejscu parkingu wielopoziomowego.

Prócz tego na obszarze gminy, w obrębie terenów zabudowanych w centralnych punktach wsi, niezbędne jest utworzenie publicznych parkingów. W gospodarce rynkowej przestrzeń posiada wartość, użytkownicy publicznych parkingów na całym obszarze gminy powinni wносить opłaty za parkowanie. Natomiast opłaty na parkingach *Park & Ride* powinny zachęcać do korzystania z tych parkingów i komunikacji zbiorowej; stąd opłata za parkowanie powinna być równocześnie biletem komunikacji zbiorowej.

14.5.4. Ruch niezmotoryzowany

Układ dróg rowerowych:

Celem rozwoju dróg rowerowych w gminie jest zapewnienie każdemu chętnemu możliwości korzystania z roweru, poruszania się bezpiecznie w dogodnych warunkach środowiskowych; uczynienie z roweru silnie konkurencyjnego środka lokomocji, szczególnie w stosunku do samochodu osobowego.

Ze względów ekologicznych koniecznym jest włączenie roweru do obsługi komunikacyjnej gminy. Celowym jest także stworzenie układu rowerowego ze względów turystyczno - rekreacyjnych.

Najważniejszym warunkiem promocji ruchu rowerowego jest powstanie spójnego i bezpiecznego systemu dróg rowerowych powiązanych z innymi formami transportu zbiorowego, szczególnie z koleją. Drogi rowerowe opracowane w koncepcji dla miasta Oświęcimia powinny mieć swoją kontynuację na terenie gminy Oświęcim w kierunku: Brzezinki, Babic, Broszkowic, Grójca, Włosienicy, Zaborza - łącznie około 18 km.

Ruch rowerowy może także się odbywać po dość gęstej, ale nieznacznie obciążonej ruchem samochodowym sieci dróg gminnych i powiatowych. Przewidziano niezależną międzygminną drogę rowerową wschód - zachód zlokalizowaną na wale Wisły o długości około 5 km. Droga ta mogłaby być kontynuacją drogi rowerowej zapisanej w planie zagospodarowania przestrzennego Krakowa, studiach uwarunkowań Czerni chowa, Alwerni. Na fragmencie droga ta już istnieje w obszarze samego Krakowa. Z drugiej strony droga ta nawiązywałaby do drogi rowerowej wzdłuż Wisły i Soły zapisanej w planach Oświęcimia z kontynuacją jako międzygminna droga rowerowa wzdłuż Soły przez gminy Brzeszcze, Wilamowice, Kęty, Porąbkę. Droga rowerowa wzdłuż Wisły jest jednym z elementów koncepcji Europejskiej Sieci Rowerowej powstałej pod patronatem Unii Europejskiej. Oprócz znaczenia komunikacyjnego

taka lokalizacja drogi rowerowej miałaby również znaczenie rekreacyjne, gdyż w bezpośrednim jej sąsiedztwie znalazła by się Wisła z jej ciekawymi przyrodniczo starorzeczami. Należy także przyjmować, że w dalszej perspektywie Wisła będzie musiała być oczyszczona co pozwoli przywrócić ją do stanu umożliwiającego kąpiel.

Z uwagi na celowość zapewnienia ciągłości koniecznym byłoby koordynowanie przedsięwzięcia z ościennymi gminami.

Szerokość dróg rowerowych będzie uzależniona od warunków lokalnych. Zasadniczo należy dążyć do wprowadzenia dwukierunkowych dróg rowerowych o szerokości 2,50 m. Uzyskanie takiej szerokości na całym ciągu nie zawsze będzie możliwe. Stąd w przypadku braku możliwości uzyskania szerokości 2,50 m zakłada się możliwość zawężenia przekroju do 1,50 m a lokalnie nawet do 0,8 m. Problem ten rozstrzygnąć mogą dalsze studia.

Podłączenie ciągów rowerowych do ogólnie dostępnej sieci drogowej odbywałoby się za pośrednictwem sieci dróg gminnych i wojewódzkich krzyżujących się z tymi ciągami rowerowymi ale także za pośrednictwem dróg polnych.

Szacuje się, że gmina powinna wykonać około 26,6 km dróg rowerowych.

Zaproponowany układ dróg (szlaków) rowerowych nie jest wystarczającym dla gminy. W celu poprawy sytuacji należy zastosować także ułatwienia dla rowerzystów w oparciu o istniejący układ drogowy, w postaci:

- wykorzystania chodników przez rowerzystów wspólnie z pieszymi,
- kanalizacji ruchu z uwzględnieniem rowerzystów na skrzyżowaniach,
- wydzielania ścieżek rowerowych nawet na krótkich odcinkach, czytelnie podłączonych do jezdni lub chodników.

Jednym z elementów podsystemu rowerowego powinien być "bike and ride", polegający na dojeździe rowerem do stacji, pętli i przystanków komunikacji zbiorowej. Rower pozostawia się w tych miejscach, a dalsza podróż jest odbywana komunikacją zbiorową. Stacje kolejowe powinny być wyposażone w urządzenia do pozostawiania roweru, przy czym urządzenia te powinny mieć zróżnicowany charakter. Tak zwane centra rowerowe tworzone w Danii i Holandii, oprócz miejsc do przechowywania rowerów za drobną opłatą są wyposażone w warsztaty rowerowe, sklepy z częściami i wyposażeniem oraz wypożyczalnie rowerów. Oprócz miejsc parkingowych płatnych, gwarantujących bezpieczeństwo pozostawionemu rowerowi, powinny posiadać znaczną liczbę miejsc do parkowania roweru bezpłatnie. Obiekty usługowe powinny być wyposażone w stojaki rowerowe. Oprócz typowego systemu "bike and ride" należy dążyć do integracji środków komunikacji zbiorowej i roweru.

Najdogodniejszym środkiem integracji jest kolej, która powinna zapewnić możliwość nie tylko pozostawiania roweru na stacjach, ale także ich przewozu. Warunek ten najlepiej spełniają trój członowe jednostki elektryczne stosowane w ruchu podmiejskim (zapewnia to również dogodny przewóz niepełnosprawnych i wózków dzieciennych).

Ciągi dla ruchu pieszego:

Celem rozwoju tych ciągów jest stworzenie dogodnych, krótkich powiązań dla pieszych, zapewnienie dostępności przystanków i stacji komunikacji zbiorowej, eliminacja (na ciągach o intensywnym ruchu pieszym) uciążliwości funkcjonalnych pochodzących od ruchu samochodowego, poprawa bezpieczeństwa pieszych, stworzenie warunków dla rozwoju funkcji centrum, w tym warunków dla wypoczynku.

Ciągi pieszo - rowerowe powinny powstać w obrębie miejscowości, wokół istniejących dróg. Na bazie planowanych ścieżek rowerowych można by urządzić także ciągi piesze.

14.6. Szacunkowe nakłady na inwestycje drogowe

Szacunkowe nakłady na najważniejsze inwestycje komunikacyjne gminy Oświęcim (obliczone wg cen z 1998 r.), przedstawiają się następująco:

Rodzaj inwestycji	długość w km	koszt w mln zł
wyposażenie dróg gminnych w nawierzchnię bitumiczną	72,24	40,7
budowa drogi rowerowej na wale Wisły	5	0,5
budowa drogi rowerowej wzdłuż Soły	3,6	0,4
sieć dróg rowerowych jako przedłużenie ciągów rowerowych wyznaczonych w Studium m. Oświęcimia	18	1,8
Park and Ride	—	0,4
Razem		<u>43,8</u>

Powyższe nakłady nie obejmują bardzo ważnych dla gminy inwestycji, jakimi są droga ekspresowa Kosztowy - Bielsko i południowe obejście miasta Oświęcimia w ciągu drogi krajowej nr 950. Nie podano ich, gdyż inwestorem będzie państwo przy ewentualnym wsparciu zainteresowanych gmin. Budżet gminy nie byłby w stanie sfinansować takich inwestycji samodzielnie.

15. KIERUNKI ROZWIĄZAŃ W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Ogólnym celem polityki przestrzennej w dziedzinie infrastruktury technicznej jest: **podnoszenie standardu wyposażenia w infrastrukturę techniczną dla zapewnienia stabilnego rozwoju gminy, wysokiego poziomu i jakości życia mieszkańców oraz dla zwiększenia atrakcyjności dla inwestorów.**

15.1. Kierunki rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków

Celem działań w ww. zakresie jest:

- zlikwidowanie niekorzystnych dysproporcji pomiędzy ww. systemami poprzez budowę zbiorowej kanalizacji sanitarnej we wszystkich jednostkach osadniczych z odprowadzeniem ścieków do wysokoefektywnych oczyszczalni,
- zminimalizowanie degradacji wód powierzchniowych i środowiska gruntowo wodnego, w drodze uporządkowania gospodarki ściekowej, poprawa standardu świadczonych usług, w tym zwiększenie niezawodności systemów,
- stworzenie dogodnych warunków wyposażenia nowych terenów, przewidzianych do rozwoju.

W zakresie **zaopatrzenia w wodę** określa się następujące kierunki rozwoju:

1. Rozwój systemów zaopatrzenia w wodę gminy Oświęcim powinien zapewnić wszystkim mieszkańcom gminy jak i pozostałym odbiorcom wymaganą ilość oraz jakość wody, zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej (z dnia 4 maja 1990 r.), a także poprawę standardu usług w zakresie niezawodności dostawy wody,
2. Rozwój tych systemów powinien następować zarówno "do wewnątrz" (restrukturyzacja i modernizacja systemów), jak i "na zewnątrz" (rozbudowa i rozszerzenie terytorialne systemów).

Realizacja tych zamierzeń wymaga:

- ochrony zasobów wód podziemnych, a w szczególności Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) o numerze 449 oraz wód powierzchniowych, a w szczególności rzeki Soły, stanowiących główne źródła zaopatrzenia w wodę gminy i miasta Oświęcim,
- sukcesywnej modernizacji i rozbudowy istniejących wodociągów w gminie oraz utrzymania w dobrym stanie technicznym obiektów, sieci i urządzeń wodociągowych. Dotyczy to następujących wodociągów:
 - "Zasole" skąd zasilane są w wodę sołectwa: Rajsko, Pławy, Harmęże, Brzezinka, Babice, Broszkowice, a także Stawy Grójeckie,
 - "Zaborze" skąd zaopatrywane są sołectwa: Zaborze,
 - Poręba Wielka, Włosieni ca i Stawy Monowskie,
 - z gminy Preciszów dla zaopatrzenia w wodę jednostki osadniczej Dwory II,
 - z magistrali „KRAK” zasilającej sołectwa: Grójec i Łazy, a także gminę Osiek poprzez sieć wodociągową Grójca;
- wyznaczenia stref ochronnych ujęcia wody "Zaborze" zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5 listopada 1991 r., a także strefy ujęcia wody z rzeki Soły w Broszkowicach, na potrzeby Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach,

- przestrzegania zakazów, nakazów i ograniczeń w zakresie użytkowania gruntów na terenach ochrony bezpośredniej oraz pośredniej: wewnętrznej i zewnętrznej w obrębie ustanowionych stref ochronnych ujęć wody: "Zasolę" i "Zaborze",
- sukcesywnej realizacji planowej gospodarki remontowo-modernizacyjnej urządzeń, sieci i obiektów związanych z systemem zaopatrzenia w wodę,
- wymiany ze względów zdrowotnych rur azbestowo-cementowych na terenie sołectwa Dwory II,
- zastosowania nowoczesnych materiałów oraz rozwiązań techniczno-technologicznych, a także rozszerzenia zakresu opomiarowania i automatyzacji procesów,
- utrzymania możliwości zmiany kierunków zasilania gminy w wodę na wypadek sytuacji awaryjnych oraz uzupełnienia dostawy wody z wodociągu "KRAK",
- zwiększenia zasięgu obsługi poprzez rozbudowę terytorialną systemu oraz doprowadzenie sieci wodociągowej do terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługi, działalność produkcyjną itp. Dotyczy to w pierwszej kolejności zespołów zabudowy mieszkaniowej (głównie jednorodzinnej) oraz usług i działalności gospodarczej w strefach osadniczo-podmiejskich - A, a w dalszej kolejności w strefach: rolniczo-osadniczych - B oraz przyrodniczo-rolniczych - C.

Dodatkowo uwzględnia się:

- na wniosek Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach - trasę rurociągu Ø 1800 łączącego pompownię Broszkowice ze zbiornikiem Dzieckowice. Trasa rurociągu przebiega z prawej strony (w kierunku płn.), w odległości ok. 2,5-3,0 m od istniejących rurociągów magistralnych 3 x Ø 1200 Broszkowice - zbiornik Dzieckowice. Rurociąg będzie doprowadzał wodę z rzeki Soły do zbiornika Dzieckowice i przejmie funkcję dwóch z trzech istniejących rurociągów jw. z powodu ich zużycia i zdekapitalizowania,
- na wniosek Urzędu Gminy w Osieku -zbiorniki wodne 2 x 500 m³ na terenie wsi Grójec "Puściny" oraz przepompowni wody do ww. zbiorników, związane z wodociągami gminy Osiek.

W zakresie **odprowadzania i oczyszczania ścieków** określa się następujące kierunki rozwoju:

1. Polityka w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków w gminie Oświęcim powinna zapewnić wdrożenie strategii rozwoju poprzez realizację proekologicznych przedsięwzięć inwestycyjnych, tj. budowę w jak najkrótszym czasie systemów zbiorowej kanalizacji sanitarnej we wszystkich jednostkach osadniczych z odprowadzeniem ścieków do wysokoefektywnych oczyszczalni zgodnie z opracowanymi koncepcjami.
2. Na terenie gminy zakłada się grupowe systemy oczyszczania ścieków, za wyjątkiem obszarów zabudowy rozproszonej, gdzie ze względów ekonomicznych budowa kanalizacji sanitarnej jest nieopłacalna.
3. Dla poszczególnych jednostek osadniczych przyjmuje się następujące rozwiązania:

Harmęże - Pławy	- lokalna oczyszczalnia ścieków (w budowie), z punktem zlewnym,
Rajsko	- przerzut ścieków do MPOŚ,
Brzezinka, Babice, Broszkowice	- wspólny system przerzutu ścieków do MPOŚ,
Poręba Wielka, Włosienica, Stawy Monowskie	- przerzut do MPOŚ jako wspólna inwestycja z gminą Przeciszów i ewentualnie gminą Polanka,

Zaborze	- rozbudowa kanalizacji sanitarnej włączonej do kanalizacji miejskiej Oświęcimia z dostosowaniem do przejęcia ścieków z Grójca (Skotnicy, Zapłocia) i Łazów,
Grojec-Skotnica	- przerzut ścieków do MPOŚ kanalizacją Zaborza,
Grojec-Zapłocie, Łazy	- przerzut ścieków do MPOŚ. Kierunek przerzutu (do Włosienicy lub do sołectwa Zaborze) należy ustalić po ustaleniu kolejności realizacji inwestycji w gminie,
Grojec-Czajki, Stawy Grójeckie	- przerzut ścieków do MPOŚ przy partycypacji budowy kolektora z gminą Osiek; rozwiązaniem zamiennym może być układ pompowni kierujących ścieki do projektowanej kanalizacji w ul. Pod Olszyną wzdłuż granicy miasta i gminy,
Dwory II	korzystniejszym rozwiązaniem jest przerzut do MPOŚ, jednak ze względu na znaczne koszty eksploatacji i utrudnienia realizacyjne (przekroczenie potoku Macocha i kanału "Dwory-Las") proponuje się szczelne zbiorniki do gromadzenia ścieków i wywóz ścieków do pobliskiej stacji zlewnej obok MPOŚ,

4. Kanalizacją sanitarną powinny być objęte w pierwszej kolejności obszary budownictwa mieszkaniowego, w tym szczególnie zabudowy zwartej i skupionej, szkół, przedszkoli, ośrodków zdrowia i innych obiektów użyteczności publicznej, a także tereny działalności produkcyjnej.
5. Zadaniem priorytetowym jest ostateczne uzgodnienie i porozumienie Urzędu Gminy z władzami miasta Oświęcim, Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Oświęcimiu, Firmą Chemiczną "Dwory" SA, a także sąsiednimi zainteresowanymi gminami odnośnie warunków i zasad odprowadzania ścieków sanitarnych do Miejsko-Przemysłowej Oczyszczalni Ścieków w Oświęcimiu- Monowicach (ilość, terminy, warunki finansowe itd.) oraz tras przerzutu ścieków poprzez miejski system kanalizacyjny.
6. Inwestycją pierwszoplanową jest realizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Harmęże wraz z punktem zlewnym i kanalizacja sanitarną - docelowo dla obsługi sołectw: Harmęże i Pławy.
7. Na zainwestowanych obszarach pozostających poza zasięgiem zbiorowej kanalizacji sanitarnej, w tym na terenach istniejących przysiółków i zabudowy rozproszonej oraz na terenach przewidzianych do wyposażenia w kanalizację - do czasu jej realizacji, konieczne jest pilne uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez:
 - wyeliminowanie zrzutów nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i zahamowanie degradacji środowiska gruntowo-wodnego,
 - wymóg i okresową kontrolę szczelności zbiorników przeznaczonych do gromadzenia ścieków oraz możliwości dojazdu do ich samochodu asenizacyjnego,
 - wywożenie ścieków do stacji zlewnej przy MP Oczyszczalni Ścieków w Oświęcimiu i egzekwowanie umów dotyczących ich wywozu,
 - wymóg szczelnych zbiorników na gnojowicę.
8. Jako najkorzystniejsze dla gminy uznaje się systemy zbiorowej kanalizacji sanitarnej spełniające poniższe warunki:

- umożliwiające odprowadzenie jak największych ilości ścieków na oczyszczalnie,
 - grawitacyjne lub mieszane grawitacyjno-ciśnieniowe,
 - przystosowane do realizacji etapami przynoszącymi wymierne efekty ekologiczne i funkcjonalne korzyści dla lokalnej społeczności,
 - z uwzględnieniem średnic kanałów na etap docelowy z możliwością podłączenia obszarów potencjalnego rozwoju zabudowy mieszkaniowej, działalności gospodarczej i usług,
 - uzasadnione ekonomicznie ze względu na intensywność zabudowy, a także uwzględniających wymogi ochrony środowiska,
 - szczelne z ograniczeniem do minimum możliwości dopływu wód infiltracyjnych.
9. Na terenie gminy preferuje się wariant z przerzutem ścieków do Miejsko-Przemysłowej Oczyszczalni Ścieków w Oświęcimiu - Mono wicach., ze względu na fakt, że jednostkowe wskaźniki kosztów inwestycyjnych jak również i eksploatacyjnych są najniższe w oczyszczalniach dużych. Jest to więc rozwiązanie uzasadnione ekonomicznie a także ekologicznie i społecznie o dużym stopniu niezawodności.
10. Ostateczne decyzje o przyjętych rozwiązaniach w zakresie systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków winny wynikać z analizy techniczno-ekonomicznej poszczególnych wariantów rozwiązań.
11. Przy projektowaniu ewentualnych dalszych lokalnych oczyszczalni należy uwzględnić następujące wymagania:
- zapewnić wysoki efekt oczyszczania ścieków głównie w zakresie zanieczyszczeń organicznych i związków biogennych, w tym fosforu ogólnego,
 - bezwzględnie spełniać normy dotyczące warunków jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód lub do ziemi zgodnie w rozporządzeniem MOŚZNiL z dnia 5 listopada 1991 r. oraz wytyczne Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego między innymi w zakresie dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń,
 - stosować nowoczesne rozwiązania technologiczne i techniczne zapewniające minimalną uciążliwość dla otoczenia, dużą niezawodność eksploatacyjną oraz możliwość etapowania realizacji inwestycji w miarę potrzeb i możliwości finansowych gminy,
 - dążyć do unifikacji rozwiązań w zakresie urządzeń do oczyszczania ścieków oraz automatyzacji procesów,
 - lokalizować punkty zlewne przy oczyszczalniach,
 - dążyć do wspólnej w gminie gospodarki osadami ściekowymi, z przeróbką osadów pod kątem możliwości ich przyszłego zagospodarowania.
12. Wokół oczyszczalni ścieków wymagane jest wyznaczenie obszarów ograniczonego użytkowania, które powinny być wyłączone z lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi. Ponadto konieczne jest zminimalizowanie niekorzystnych oddziaływań oczyszczalni ścieków na środowisko i otoczenie oraz podniesienie estetyki obiektów poprzez zazielenienie terenu oczyszczalni i obszaru ograniczonego użytkowania drzewami i krzewami liściastymi oraz mrozoodpornymi krzewami iglastymi pełniącymi rolę izolacyjną.
13. W przypadku uruchamiania nowych, większych terenów pod zabudowę oraz w przypadku terenów przeznaczonych na działalność gospodarczą, jako zasadę przyjmuje się ich wyprzedzające uzbrojenie w kanalizację sanitarną, najlepiej

równocześnie z budową sieci wodociągowej. Dotyczy to w pierwszym rzędzie zespołów zabudowy mieszkaniowej (głównie jednorodzinnej) oraz usług i działalności gospodarczej w strefach osadniczo-podmiejskich -A, a w dalszej kolejności w strefach: rolniczo-osadniczych -B oraz przyrodniczo-rolniczych -C.

14. Należy preferować i wspierać, szczególnie na terenach zabudowy rozproszonej, rozwiązania indywidualne, tj. przydomowe oczyszczalnie ścieków lub minioczyszczalnie dla grup budynków. Wykorzystanie ziemi jako odbiornika ścieków może mieć miejsce pod warunkiem spełnienia jednocześnie wymagań dotyczących ochrony wód podziemnych, kryterium odpowiedniej wielkości działki (tj. > 1000 m²) i korzystnych warunków gruntowo-wodnych, a podstawowe obowiązujące zasady to: wybór odpowiedniej metody filtracji, staranne wykonanie urządzeń do podziemnego rozsączania ścieków oraz bardzo dobre wstępne oczyszczenie ścieków z zawiesin i tłuszczów.
15. Z uwagi na wydłużony czasokres przygotowania, projektowania i realizacji sieci kanalizacyjnych jako zasadę proponuje się ich wyprzedzające projektowanie i przygotowanie w stosunku do oczyszczalni, a ze względu na występującą głównie własność prywatną wcześniejsze uzgodnienie (tj. przed ukończeniem projektu technicznego) tras przebiegu kanałów z właścicielami gruntów.
16. Na obszarach o znacznym zanieczyszczeniu bądź zagrożonych potencjalnym zanieczyszczeniem wód zakłada się realizację kanalizacji deszczowej z separatorami (do oddzielania związków ropopochodnych oraz piasku i zawiesin) przed wprowadzeniem wód opadowych do odbiorników.

15.2. Kierunki rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną

Osiągnięcie celów strategicznych rozwoju gminy w sferze zaopatrzenia w energię elektryczną, a więc:

- zapewnienie, obecnym i przyszłym odbiorcom, niezbędnych dostaw mocy i energii elektrycznej o obowiązujących standardach,
 - minimalizację kosztów ponoszonych przez gminę na oświetlenie miejsc publicznych, ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie gminy,
 - ograniczenie niekorzystnego wpływu elektroenergetycznych linii napowietrznych na walory krajobrazowe i przyrodnicze gminy, wymagać będzie szeregu działań zmierzających w kierunku systematycznego rozwoju i modernizacji sieci i obiektów elektroenergetycznych.
- 1) Zapewnienie obecnym i przyszłym odbiorcom niezbędnych dostaw mocy i energii elektrycznej o obowiązujących standardach (określonych szczegółowo w akcie wykonawczym do Prawa Energetycznego - Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dn. 21.10.1998 r., Dz. U. Nr 135, póź. 881) będzie wymagało:
 - ze strony przedsiębiorstwa sieciowego - dostawcy energii (Zakładu Energetycznego):
 - utrzymania dotychczasowych zasad zaopatrzenia gminy w energię elektryczną z wykorzystaniem istniejących źródeł zasilania: GPZ Dwory, GPZ Klucznikowice, GPZ Zasole, GPZ Poręba Wielka (stacja 220/110 kV) oraz istniejącego systemu elektroenergetycznych linii wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
 - budowy nowych stacji transformatorowych ŚN/0,4 kV, na terenach objętych procesami inwestycyjnymi i na których istniejąca infrastruktura

- elektroenergetyki okaże się niewystarczająca,
 - uzupełnienia i modernizacji sieci rozdzielczej średniego napięcia, oraz sieci rozdzielczej niskiego napięcia 0,4 kV wg planów rozwoju, modernizacji i remontów przedsiębiorstwa sieciowego;
- ze strony władz gminy:
- uwzględnienia w planach miejscowych rezerw terenu na powyższe cele:
 - pasa terenu, wolnego od zabudowy - o szerokości 100 m wzdłuż jednotorowej linii 400 kV i dwutorowej linii 220 kV (po 50 m z każdej strony osi linii), 30 m wzdłuż linii 110 kV (po 15 m z każdej strony osi linii), 16 m wzdłuż napowietrznych Unii 15 kV (po 8 m z każdej strony osi linii),
 - *w przypadku przebudowy linii 220kV (w szczególności dotyczy to linii relacji Bieruń - Komorowice - Byczyna Poręba - Poręba Czeczott, przebiegającą m.in. przez teren Babcic) na linię trój tor ową 2x400kV + 220kV pas wolny od zabudowy powinien wynosić minimum 70m (po 35 m z każdej strony od osi linii),*
 - rezerwy terenu na napowietrzną lub wewnętrzną stację transformatorowo-rozdziałczą oraz drogę dojazdową do stacji (linie kablowe średniego i niskiego napięcia nie powodują istotnych ograniczeń przestrzennych),
 - stworzenia prostej procedury szybkiego przepływu informacji od władz gminy do dostawcy energii - Zakładu Energetycznego - o poważniejszych zamierzeniach inwestycyjnych na terenie gminy, które mogą wpłynąć na zwiększone zapotrzebowanie na moc i energię elektryczną,
 - skrócenia, do niezbędnego minimum, wszelkich procedur formalnych, związanych z procesami inwestycyjnymi z zakresu elektroenergetyki.

Zgodnie z cytowanym powyżej przepisem wykonawczym do Prawa Energetycznego koszty przyłączenia do sieci ponosi przedsiębiorstwo sieciowe, jeżeli budowa przyłącza i budowa lub rozbudowa sieci są przewidywane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Gdy plan miejscowy nie przewiduje budowy przyłącza i budowy lub rozbudowy sieci, zakres realizacji inwestycji i jej finansowania jest określony umownie.

W rezultacie ustaleń studium, przewiduje się dwojakiego rodzaju wzrost zapotrzebowania na dostawy mocy i energii elektrycznej:

- o charakterze skokowym - na większych obszarach dotychczas niezainwestowanych, które do zainwestowania zostały wyznaczone w niniejszym studium,
- bardziej równomierny - na obszarach, dla których ustala się kontynuację i uzupełnianie dotychczasowych form zainwestowania.

Skokowego wzrostu zapotrzebowania na dostawy mocy i energii można zatem przede wszystkim oczekiwać:

- w rejonie osadniczym podmiejskim A7 (Zaborze -Węgielnik, Poręba Przedzielen, Odnoga), na obszarze potencjalnego rozwoju działalności gospodarczej, oznaczonym na rysunku studium symbolem DG,
- na większych, obecnie niezainwestowanych obszarach, wyznaczonych w studium pod zabudowę mieszkaniowo-usługową MN, w następujących rejonach osadniczych podmiejskich:
 - A1** - południowa część Broszkowic,
 - A2** - północna część Babcic,
 - A3** - północno-zachodnia i południowa część Brzezinki,

- A4 - południowa część Rajska,
- A5 - północna i południowa część Stawów Grójeckich,
- A6 - południowa część Zaborza,
- A7 - centralna część terenu;

➤ na większych, dotychczas niezainwestowanych obszarach wyodrębnionych w studium pod zabudowę mieszkaniowo-zagrodową MZ, w rejonach rolniczo-osadniczych:

- B2 - centralna część Grójca,
- B3 - centralna część Włosienicy;

➤ a także we wszystkich pozostałych rejonach na obszarach lokalizacji urządzeń infrastruktury technicznej i komunalnej w rezultacie realizacji większych inwestycji.

Na pozostałych obszarach, na których ustala się porządkowanie i modernizację, uzupełnianie, intensyfikację oraz koncentrację istniejącego zainwestowania należy oczekiwać bardziej równomiernego, stopniowego wzrostu zapotrzebowania na moc i energię elektryczną.

Należy tu podkreślić, że wyznaczenie nowych terenów do zainwestowania w ustaleniach Studium i w planach miejscowych, nie zawsze przesądza o rzeczywistym wroście zainwestowania - szczególnie, gdy w danej strefie istnieją jeszcze niewykorzystane rezerwy terenowe. Dlatego też nieodzowne jest skorelowanie rozbudowy kapitałochłonnej infrastruktury elektroenergetyki z realnymi potrzebami zgłaszanymi przez władze gminy, inwestorów i innych odbiorców. Stąd duże znaczenie ma szybki przepływ informacji między potencjalnymi odbiorcami energii elektrycznej a dostawcą oraz skrócenie do minimum wszelkich procedur formalnych.

W celu minimalizacji kosztów ponoszonych przez gminę na oświetlenie miejsc publicznych, ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie gminy należy wyłonić jeden lub kilka kompetentnych podmiotów gospodarczych, które zaoferują najkorzystniejsze techniczne i finansowe warunki:

- sporządzenia planu i organizacji oświetlenia przy wykorzystaniu energooszczędnych źródeł światła,
- realizacji tego planu,
- eksploatacji oświetlenia.

Ograniczenie niekorzystnego wpływu elektroenergetycznych linii napowietrznych na walory krajobrazowe gminy będzie wymagało budowy tych linii w wykonaniu kablowym a stacji transformatorowo-rozdzielczych ŚN/0,4 kV w wersji wewnętrznej. Na budowę stacji wewnętrznych i dróg dojazdowych niezbędne jest zarezerwowanie terenów w planach miejscowych. Linie kablowe średniego i niskiego napięcia nie wymagają rezerw terenu, bowiem nie powodują istotnych ograniczeń przestrzennych.

15.3. Kierunki rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w gaz

Celem działań w zakresie zaopatrzenia w gaz jest zwiększenie dostępności do systemu i rozbudowa sieci rozdzielczej; aby to osiągnąć określa się następujące kierunki działania:

1. Utrzymuje się dotychczasowe zasady zaopatrzenia gminy w gaz ziemny oraz adaptuje się istniejącą sieć gazową i stacje redukcyjno-pomiarowe jako elementy przyszłego systemu. Gazociągi głównie wysokiego ciśnienia oraz stacje redukcyjno-pomiarowe wymagają stref bezpieczeństwa zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe. Należą do nich następujące gazociągi wysokoprężne przebiegające przez teren gminy:

- Ø 400 CN 6,3 MPa relacji Oświęcim - Bielsko-Biała,

- Ø 400 CN 2,5 MPa relacji Oświęcim - Świerklany,
 - Ø 150 CN 2,5 MPa relacji Oświęcim - Kęty,
 - Ø 500 relacji Oświęcim Skawce (wzdłuż drogi do Zatorza);
- oraz stacje redukcyjno-pomiarowe:
- I° - w Rajsku i Grójcu,
 - II° - w Grójcu (Stawy Grójeckie) i Zaborzu.

W skład systemu wchodzi również istniejąca sieć gazowa średnio- i nisko-prężna.

2. Zadaniem podstawowym jest zapewnienie dostaw gazu w ilościach odpowiadających zapotrzebowaniu, a także ciągłości i pewności zasilania oraz wysokich standardów świadczonych usług.
3. Jako niezbędne uznaje się podjęcie działań mających na celu budowę sieci rozdzielczej średnio- i niskoprężnej na terenie sołectw: Harmęże i Pławy, po wyprzedzającym rozpoznaniu potrzeb mieszkańców oraz warunków technicznych i finansowych dostawy gazu.
4. Zadaniem pierwszoplanowym jest modernizacja istniejącego systemu, tj. wymagających tego odcinków sieci gazowej. Dotyczy to przede wszystkim wyeksploatowanej i mającej za małe przekroje stalowej sieci gazowej na terenie Grójca.
5. Podstawowym kierunkiem rozwoju w zakresie systemu zaopatrzenia gminy Oświęcim w gaz, obok gazyfikacji sołectw Harmęże i Pławy, jest bieżąca rozbudowa sieci rozdzielczej średnio- i niskoprężnej w zależności od aktualnych potrzeb. Dotyczy to w pierwszej kolejności zespołów projektowanej nowej zabudowy mieszkaniowej głównie jednorodzinnej a także obszarów usług i działalności gospodarczej w strefach osadniczo-podmiejskich - A, a w dalszej kolejności w strefach: rolniczo-osadniczych - B i przyrodniczo-rolniczych - C.

15.4. Kierunki rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w ciepło

W zakresie zaopatrzenia w ciepło określa się następujące kierunki rozwoju:

- utrzymanie obecnych zasad w zakresie uciepłownienia,
- utrzymanie istniejącej sieci centralnego ogrzewania na terenie osiedla Zaborze zasilanej w ciepło w Firmy Chemicznej "Dwory" SA w Oświęcimiu,
- podniesienie standardu świadczonych usług poprzez regulację hydrauliczną, automatyzację, opomiarowanie urządzeń ciepłowniczych oraz zmniejszenie strat na przesyłce,
- uciepłownienie obszarów mieszkaniowych zakłada się za pomocą ogrzewania piecowego, elektrycznego lub gazowego, głównie na bazie indywidualnych instalacji centralnego ogrzewania,
- dla zespołów budownictwa jednorodzinnego i usługowych wsi, szczególnie w strefach osadniczych podmiejskich - A, przyjmuje się zasadę rozwijania lokalnych systemów ciepłowniczych,
- preferowanie urządzeń grzewczych z wykorzystaniem paliwa ekologicznego, tj. oleju opałowego, energii elektrycznej, bądź gazu przy stopniowym likwidowaniu ogrzewania paliwem stałym (węgiel, koks),
- termorenowację budynków komunalnych oraz propagowanie tego typu działań dla pozostałej zabudowy, a także propagowanie budowy energooszczędnych domów.

15.5. Kierunki rozwiązań w zakresie telekomunikacji

Dalszy rozwój infrastruktury telekomunikacji powinien zapewnić niezwłoczny dostęp do usług telefonii przewodowej każdemu mieszkańcowi gminy, wyrażającemu taką potrzebę. Rozwój ten będzie wymagał kontynuacji dotychczasowych intensywnych działań operatorów, polegających na rozbudowie i modernizacji rozdzielczej sieci telekomunikacyjnej i budowie nowych obiektów, we wszystkich strefach, w miarę rosnącego zainwestowania w poszczególnych obszarach i ujawniających się potrzeb.

Polska jest krajem - wg ocen międzynarodowych organizacji - o bardzo wysokiej dynamice rozwoju systemów telekomunikacyjnych, przy jeszcze nadal niezaspokojonych potrzebach społeczeństwa na usługi telekomunikacji. Sytuacja ta sprzyja zainteresowaniu międzynarodowego kapitału i czołowych, światowych operatorów telekomunikacyjnych inwestycjami na terenie całego kraju. Dotychczasowe dynamiczne procesy rozwojowe ulegną zapewne dalszemu przyspieszeniu wobec zapowiedzianej w najbliższym czasie prywatyzacji największego krajowego operatora - Telekomunikacji Polskiej SA.

Wymienione uwarunkowania sprawiają, że rozwój systemów telekomunikacji już obecnie podlega samoregulującym się mechanizmom rynkowym. Inwestorem rozbudowy sieci telekomunikacji przewodowej jest operator sieci. W nakładach potrzebnych na realizację inwestycji - w szczególności na terenach wiejskich - z reguły partycypują zainteresowani mieszkańcy gminy, którym poniesione koszty operator zwraca w formie ulg w opłatach taryfowych.

Rola gminy w tej sytuacji jest ograniczona. Sprowadza się przede wszystkim do stwarzania korzystnego klimatu dla inwestycji telekomunikacyjnych i skracania, do niezbędnego minimum, procedur decyzyjnych, wymaganych obowiązującym prawem.

Znacznie trudniejsze zadania stoją przed władzami gminy w realizacji pożądanego zagęszczenia sieci placówek pocztowych na terenie gminy. Realizację tego celu należy rozpocząć od sołectw najbardziej oddalonych od miasta Oświęcimia i najniekorzystniej z nim skomunikowanych.

Poczta Polska jest instytucją państwową, jak dotychczas mniej zasobną w środki na inwestycje niż operatorzy sieci telekomunikacyjnych. Konieczne będzie zatem negocjowanie warunków na jakich Poczta Polska zdecyduje się na ustanowienie nowych placówek. Trzeba tu zwrócić uwagę, że warunkiem opłacalności funkcjonowania danej placówki są odpowiednio wysokie obroty.

Z tego powodu nieodzowny będzie zapewne udział gminy w stwarzaniu sprzyjających warunków do ustanowienia nowych placówek pocztowo-telekomunikacyjnych. Najczęściej warunkiem takim jest udostępnienie gruntów lub lokali będących we władaniu gminy.

15.6. Kierunki rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami

Dla tego systemu przyjmuje się następujące zasady i kierunki rozwoju:

- dalszą minimalizację ilości powstających odpadów w gminie poprzez segregację z odpadów surowców wtórnych takich jak: szkło białe i kolorowe, makulatura, złom, plastik oraz tekstylia,
- wydzielenia w gospodarstwach domowych odpadów niebezpiecznych (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 grudnia 1997 r. w sprawie klasyfikacji odpadów) - dotyczy to m.in. silnie toksycznych środków ochrony roślin i opakowań po nich, przeterminowanych, niewykorzystanych lub zużytych lakierów, farb, olejów, smarów, chemikaliów, klejów, baterii, akumulatorów ołowiowych, części samochodowych, lamp rtęciowych, lekarstw itp.,

- kontynuację okresowych akcji usuwania odpadów wielkogabarytowych, likwidację "dzikich" wysypisk śmieci i wylewisk odpadów płynnych wraz z rekultywacją terenu,
- do czasu wybudowania zbiorowej kanalizacji sanitarnej gromadzenie ścieków w szczelnych, bezodpływowych zbiornikach i okresowe wywożenie ścieków do wyznaczonych punktów zlewnych, pozyskanie firm zbierających i przetwarzających surowce wtórne, rozmieszczenie odpowiedniej ilości kontenerów na wyznaczonych miejscach publicznych i utrzymanie skutecznego sposobu ich opróżniania.

15.7. Kierunki rozwiązań w zakresie ochrony przed powodzią

W zakresie ochrony przed powodzią przyjmuje się następujące kierunki działań i zadania polityki:

- opracowanie kompleksowego programu rozwiązań w zakresie zabezpieczeń przeciwpowodziowych uwzględniającego aktualne potrzeby modernizacji i remontów kapitalnych obiektów ochrony przeciwpowodziowej,
- w pierwszej kolejności zabezpieczenie miejsc, obiektów i obszarów najbardziej zagrożonych powodzią oraz podtopieniami - dotyczy głównie sołectw: Broszkowice, Pławy, Harmęże, Brzezinka, część Babic, Dwory II,
- naprawę, uszczelnienie i przebudowę (podwyższenie) wałów przeciwpowodziowych nie spełniających kryteriów bezpieczeństwa,
- naprawę i remonty obiektów wałowych, głównie śluz wałowych,
- utrzymywanie urządzeń hydrotechnicznych rzek i potoków, zwłaszcza obwałowań w dobrym stanie technicznym oraz utworzenie nowych zabezpieczeń przeciwpowodziowych, m.in. przy zastosowaniu obudowy biologicznej cieków,
- udrożnienie odpływów cieków do rzek: Wisły i Soły,
- utrzymanie strefy ochronnej wałów o szerokości 50 m od stopy wałów, z zakazem realizacji obiektów budowlanych i urządzeń nie związanych z gospodarką wodną, uzgadnianie z administratorem zabezpieczeń powodziowych, wszelkich działań związanych z rozbudową i przebudową istniejących obiektów w tej strefie,
- zintensyfikowanie prac modernizacyjnych i remontowych na obiektach melioracji podstawowej i szczegółowej,
- przebudowę wałów przeciwpowodziowych w Broszkowicach ze względu na projektowaną trasę rurociągu Ø 1800 łączącego pompownię Broszkowice ze zbiornikiem Dzieńkowice.

Na terenach realnie zagrożonych powodzią maksymalnie ogranicza się nową zabudowę; dotyczy to wsi Dwory II (Machnaty), gdzie brak wałów przeciwpowodziowych). We wszystkich innych przypadkach tereny są chronione istniejącymi wałami przeciwpowodziowymi.

W odniesieniu do terenów położonych w granicach II zmiany studium w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych rzeki Soły o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$ oraz w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią dla terenów obwałowanych rzeki Macocha o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$ obowiązują zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią.

16. DODATKOWE USTALENIA STUDIUM

16.1. Obszary strategiczne

Określenie „obszarów strategicznych” jest związane z dążeniem do spełnienia celów rozwoju gminy Oświęcim. Wskazuje się tu obszary, na których należy realizować cele rozwoju, szczególnie istotne z punktu widzenia ich znaczenia dla rozwoju funkcji ekonomicznych gminy i podnoszenia poziomu jakości życia i obsługi mieszkańców. **Istotnym kryterium wyodrębniania obszarów jest potrzeba ingerencji władz gminy w procesy realizacji poszczególnych zamierzeń.**

Obszary strategiczne wymagają zatem szczególnej uwagi władz gminy, a zwłaszcza - prowadzenia **aktywnej strategii realizacyjnej**, niezależnie od tego czy w ich obrębie będzie miała miejsce realizacja celów publicznych, sterowana przez gminę, czy byłaby to działalność innych podmiotów, jedynie koordynowana przez gminę. W niektórych przypadkach niezbędne będą scalania gruntów, w innych - wspólne przedsięwzięcia inwestycyjne.

Realizacja zadań na obszarach strategicznych powinna mieć charakter działalności priorytetowej, prowadzonej w Urzędzie Gminy na specjalnej ścieżce, w celu ułatwienia podejmowania decyzji dotyczących zagospodarowania tych obszarów.

Wskazuje się następujące obszary strategiczne:

- 1) **obszary MN** - wymagające uporządkowania i przygotowania terenów pod zabudowę mieszkaniową, zorganizowania ośrodków usługowych oraz uzupełnienia braków wyposażenia w urządzenia komunikacyjne i infrastrukturę techniczną, zwłaszcza w urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków - w pierwszej kolejności,
- 2) **obszary MZ** - stanowiące główne zespoły zabudowy wsi Harmężę, Grójec, Poręba Wielka i Włosienica, wymagające działań wymienionych w pkt 1,
- 3) **obszary DG1** - wymagające całościowego zagospodarowania,
- 4) **obszar OR** - terenów przyszłych zespołów urządzeń rekreacyjnych na terenach poeksploatacyjnych, wymagający określenia zasad wykorzystania i zagospodarowania w odniesieniu do całości obszaru,
- 5) **strefa D2** - przedpola Państwowego Muzeum Oświęcim Brzezinka w Brzezince, wymagająca całościowego zagospodarowania,
- 6) **tereny związane z projektowaną drogą ekspresową i odgałęzieniem od niej południowego obejścia miasta Oświęcimia**, wymagające wyprzedzającego porządkowania stanu własnościowego.

Wymienione obszary powinny być kompleksowo zagospodarowywane; tym samym wyznaczenie obszaru strategicznego może wskazywać na potrzebę sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Kierunki zagospodarowania ww. obszarów są określone w tekście studium oraz opisane w odpowiednich rozdziałach niniejszej części opracowania.

16.2. Obszary objęte obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Stosownie do przepisów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, z 1994 roku, obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ma miejsce w zastępujących przypadkach:

- 1) jeżeli stanowią tak przepisy szczególne,

- 2) dla obszarów, na których przewiduje się realizację programów zadań rządowych, służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- 3) dla obszarów, na których przewiduje się zadania służące realizacji lokalnych celów publicznych,
- 4) dla obszarów wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, ze względu na istniejące uwarunkowania.

W przypadku gminy Oświęcim, obowiązek sporządzenia planu miejscowego zachodzi:

- na podstawie pkt 2); dotyczy terenów związanych z przedsięwzięciami i potrzebami sygnalizowanymi przez organy rządowe (por. materiały zawarte w rozdz. 2), po uzyskaniu przez nie rangi zadania rządowego,
- na podstawie pkt 3); dotyczy większości terenów związanych z rozbudową i budową urządzeń i sieci komunalnej infrastruktury technicznej i innymi inwestycjami, finansowanymi całkowicie lub częściowo z budżetu gminy; w zakresie infrastruktury technicznej jest to:
 - planowana gospodarka remontowo-modernizacyjna obiektów, urządzeń i sieci związanych z systemem zaopatrzenia w wodę, w tym wymiana rur azbestowo-cementowych w sołectwie Dwory II,
 - zakończenie budowy i oddanie do eksploatacji oczyszczalni ścieków w miejscowości Harmęże wraz z punktem zlewnym i systemem kanalizacji sanitarnej,
 - sukcesywna realizacja systemu zbiorowej kanalizacji sanitarnej we wszystkich jednostkach osadniczych z odprowadzeniem ścieków do Miejsko-Przemysłowej Oczyszczalni Ścieków w Oświęcimiu- Monowicach,
 - budowa sieci gazowej na terenie sołectw Harmęże i Pławy,
 - wymiana sieci gazowej w miejscowościach: Grójec i Zaborze,
 - zabezpieczenie miejsc, obiektów i obszarów najbardziej zagrożonych powodzią oraz podtopieniami, w tym głównie naprawa i uszczelnienie wałów przeciwpowodziowych oraz śluz wałowych,
 - na podstawie pkt 4): dotyczy to całości lub części obszarów strategicznych, o których mowa w rozdziale 15.1.

Potrzeba sporządzenia planów miejscowych dla wymienionych terenów może wystąpić w różnym czasie, w zależności od terminów realizacji poszczególnych przedsięwzięć bądź zainteresowania innych inwestorów tymi terenami.

Należy tu zaznaczyć, że w związku z zamierzoną zmianą ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, sytuacja w zakresie obowiązku sporządzania miejscowych planów może zmienić się w sposób istotny.

Zgodnie z art.10 pkt. 2, ust.9 Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ma miejsce m.in. w przypadku konieczności zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz leśnych na cele nieleśne w związku z planowanym w studium nowym zainwestowaniem. W II Zmianie Studium Gminy Oświęcim wskazano tereny wymagające zmiany przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne oraz rolnych na nierolnicze w związku z wyznaczeniem nowych terenów zabudowy (schemat str 54).

16.3. Możliwości prowadzenia przez gminę aktywnej polityki realizacyjnej

Możliwości te w znacznej mierze wynikają z przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. nr 115, póź. 741), lecz nie tylko.

Stosownie do przepisów ww. ustawy, zasoby nieruchomości mogą być zasobami Skarbu Państwa bądź gminnymi.

Gminne zasoby nieruchomości mogą być wykorzystywane na cele rozwojowe gmin i zorganizowanej działalności inwestycyjnej, a w szczególności na realizację:

- budownictwa mieszkaniowego,
- związanych z tym budownictwem urządzeń infrastruktury technicznej,

- inne cele publiczne (art.24.2).

Podstawą tworzenia gminnych zasobów nieruchomości są studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (art.24.3).

Gospodarowanie zasobem, przez zarząd gminy, polega m.in. na:

- przygotowywaniu opracowań geodezyjno-prawnych i projektowych,
- dokonywaniu podziałów oraz scaleń i podziałów nieruchomości,
- wyposażaniu nieruchomości w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej (art.25).

Sposoby tworzenia przez gminę prawa zasobu nieruchomości:

- nabycie w drodze umowy, na własność lub użytkowanie wieczyste gminy,
- skorzystanie z prawa pierwokupu (art. 109.1, z zastrzeżeniami ust. 2 i 3), w następujących przypadkach:
 - niezabudowanej nieruchomości nabytej uprzednio przez sprzedawcę od Skarbu Państwa lub gminy,
 - prawa użytkowania wieczystego niezabudowanej nieruchomości gruntowej,
 - nieruchomości położonej na obszarze przeznaczonym w planie miejscowym na cele publiczne (nie dotyczy to terenów przeznaczonych na cele rolne i leśne),
 - nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków lub prawa użytkowania wieczystego takiej nieruchomości;
- nabycie w drodze wywłaszczenia; dotyczy to wyłącznie nieruchomości położonych na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych na cele publiczne (art. 112, z zastrzeżeniem art. 125 i 126), w sytuacjach gdy cele te nie mogą być one zrealizowane w inny sposób,
- przejęcie w drodze zamiany lub darowizny lub w drodze uzyskania prawa użytkowania wieczystego,
- przejęcie własności gminy, w stosunku do której wygasło prawo użytkowania wieczystego, trwałego zarządu lub użytkowania,
- przejęcie nieruchomości po zlikwidowanych lub sprywatyzowanych komunalnych osobach prawnych oraz zlikwidowanych komunalnych jednostkach organizacyjnych,
- przejęcie w wyniku zrzeczenia się,
- nabycie w drodze podziałów oraz scaleń i podziałów,
- przekazania, w drodze darowizny, przez Skarb Państwa na wniosek gminy, nieruchomości przeznaczonych w planie miejscowym pod budownictwo mieszkaniowe oraz na realizację związanych z tym budownictwem urządzeń infrastruktury technicznej (art.22),
- przejęcie w drodze innych tytułów prawnych.

W gminie Oświęcim, w celu ułatwienia (w niektórych przypadkach - wręcz umożliwienia) realizacji zamierzeń w zakresie zagospodarowania przestrzennego, proponuje się utworzenie gminnego zasobu terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową oraz działalności gospodarcze, na obszarach rozwojowych, wyznaczonych w studium na te cele. Możliwość zaoferowania działek pod zainwestowanie miałyby istotne znaczenie z punktu widzenia hamowania procesów dalszego rozpraszania się zabudowy na obszarze gminy.

Niezbędne - z tego punktu widzenia - jest również kontynuowanie przedsięwzięć z zakresu wyposażania terenów w infrastrukturę techniczną. Tereny wyposażone w infrastrukturę techniczną będą bardziej atrakcyjne dla inwestorów, niż pozostałe.

Na obszarach rozwojowych wskazanych dla działalności gospodarczej oraz usług rekreacyjnych turystycznych, proponuje się wprowadzenie okresowych ulg podatkowych dla inwestorów. Pożądane byłoby też określenie specjalnych zasad realizacji zadań na obszarach strategicznych (m.in. w celu ułatwienia podejmowania decyzji dotyczących zagospodarowania tych obszarów).

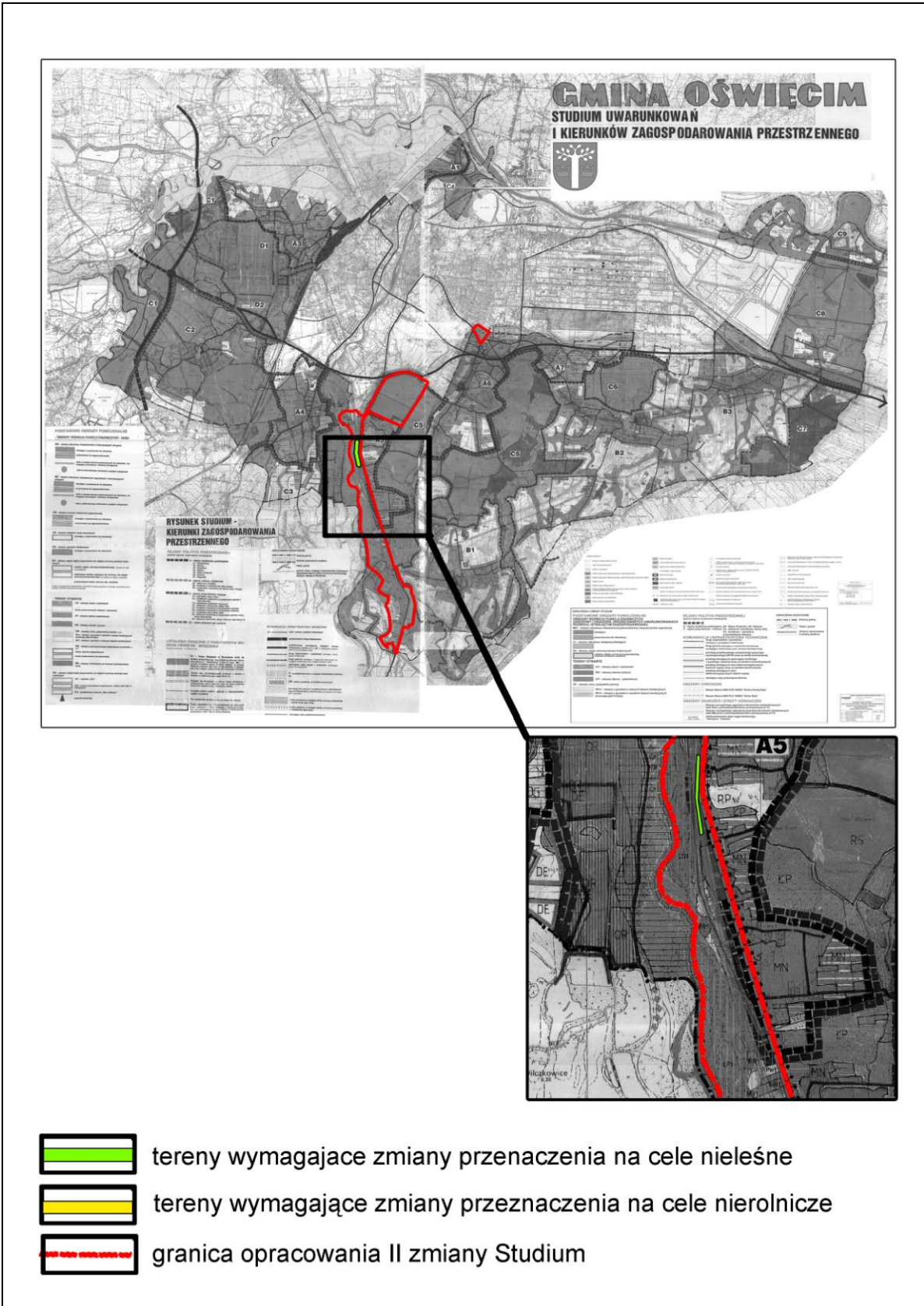
Korzystne byłoby również podjęcie przez Zarząd Gminy akcji porządkowania stanu własności gruntów, zwłaszcza na obszarach strategicznych.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I ŹRÓDŁA INFORMACJI:

- Atlas hydrogeologiczny Polski 1:500 000, część I i II, PIG Warszawa 1995.
- Atlas środowiska geograficznego Polski. IGiPZ PAN Warszawa 1994.
- Atlas województwa bielskiego. PAN, UW Bielsko-Biała, Kraków 1981.
- Bać S. - Ocena warunków agroklimatycznych dla potrzeb rolnictwa. Acta Univ. Wratisl. Pr. Geogr. seria A. Geogr. Fiz. t. VT, Wrocław 1991.
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.1996 r. MOŚZNiL. PIG Warszawa 1997.
- Informacje uzyskane od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, 1999 r.
- Informacje zawarte w pismach zainteresowanych instytucji (wnioski do studium), 1999 r.
- Gumiński R. -Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce. Przegł. Mat. i Hydr. z. 1, Warszawa 1948.
- Kleczkowski A. S. - Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony 1:500 000. Instytut Hydro-geologii i Geologii Inżynierskiej. AGH Kraków 1990.
- Kleczkowski A. S. - Metodyczne podstawy ochrony wód podziemnych. AGH Kraków 1994.
- Kondracki J. - Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne. PWN Warszawa 1994.
- Koncepcja sprowadzenia ścieków bytowo-gospodarczych z gminy: Przeciszów, Polanka Wielka, części gminy Oświęcim, części miasta Oświęcim, części gminy Osiek na Miejsko-Przemysłową Oczyszczalnię Ścieków w Oświęcimiu (OPR. Nawieśniak T., Sygut W. - 1997 - BPIRIE "Środowisko", Bielsko-Biała., 1997 r.) oraz Aneks do ww. Koncepcji... (opr. Szendoł T., Nawieśniak T., BPIRIE "Środowisko", Bielsko-Biała, 1997 r.
- Leńczowska-Baranek J., Pawłowska K., Wilk J. - 1997 - Operat wodnoprawny na pobór wód podziemnych do celów przemysłowych i socjalnych dla Firmy Chemicznej "Dwory" SA w Oświęcimiu. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej Oddział w Krakowie.
- Materiały miejscowego planu ogólnego gminy Oświęcim z 1994 r.
- Materiały dotyczące istniejącego stanu zagospodarowania terenu, uzyskane z Urzędu Gminy Oświęcim.
- Niedbała J. - Przebieg wezbrań w obecnym stuleciu [w:] Powódź w dorzeczu górnej Wisły w lipcu 1997 r. Konferencja naukowa PAN, Kraków 1998.
- Ocena oddziaływania na środowisko koncepcji odprowadzenia ścieków sanitarnych z terenu gmin Oświęcim, Przeciszów, Polanka Wielka i Osiek (opr. Schmager M., Czerwieniec M., Górka Z, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej Oddział w Krakowie), 1998 r.
- Ocena stanu środowiska w Oświęcimiu dla potrzeb przeprowadzenia wstępnego przeglądu środowiskowego w Firmie Chemicznej Dwory SA wg projektowanej normy Pr PN-EN ISO 14001, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej Oddział w Krakowie 1998.
- Ocena stanu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w 1997 r. na terenie podległym Terenowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Oświęcimiu. WSSE Bielsko-Biała 1998.
- Ochrona środowiska w województwie bielskim. Lata 1993-1997. Urząd Statystyczny w Bielsku-Białej, Bielsko-Biała 1998.
- Określenie tła klimatycznego okolic Zakładów Chemicznych Oświęcim. IMGW, Katowice 1997.

- Ostródka L. - Charakterystyka meteorologiczna okolic Zakładów Chemicznych Oświęcim.
- IMG W Katowice 1996 (maszynopis).
- Pawłowska K., Słysz K., Leńczowska-Baranek J. - 1995 - Operat wodnoprawny dla Miejsko-Przemysłowej Oczyszczalni Ścieków Zakładów Chemicznych "Oświęcim".
- Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej Oddział w Krakowie.
- Plan operacyjny Gminnego Komitetu Przeciwpowodziowego.
- Podłączenia ścieków z terenu miasta i gminy Oświęcim, Osiek, Polanka Wielka, Przepiszów do MPOŚ w Oświęcimiu. Koncepcja- cz. ogólna, techniczna i ekonomiczna (opr. Orkisz T., Godziszka T, Firma Inżynierska "ALL-CON" Sp. z o.o., Bielsko-Biała) 1995 r.
- Powszechny spis rolny 1996 i 1997. Urząd Statystyczny, Bielsko-Biała 1996, 1997.
- Praca zbiorowa - 1999 - Projekt aktualizacji stref ochrony sanitarnej ujęcia wody "Zasole" w Oświęcimiu. Firma Inżynierska "ALL-CON" Sp. z o.o.
- Praca zbiorowa - 1998 - Studium ochrony przeciwpowodziowej miasta i gminy Oświęcim. Instytut Inżynierii i Gospodarki Wodnej Politechniki Krakowskiej.
- Projekt budowlany kolektora tłoczego ścieków ze Stawów Monowskich na MPOŚ (opr. Szendoł T., Jurczyk J., BPiRIE "Środowisko" Bielsko-Biała), 1997 r.
- Projekt budowlany oczyszczalni ścieków w Harmężach (opr. Szendoł T. i inni, BPiRIE "Środowisko", Bielsko-Biała), 1998 r.
- Program ochrony środowiska województwa bielskiego do roku 2015. UW Bielsko-Biała 1996.
- Raport o stanie środowiska w województwie bielskim w roku 1994, 1995-1997. PIOŚ, WIOŚ, Biblioteka Monitoringu Środowiska. Bielsko-Biała 1995, 1997.
- Roczniki Statystyczne woj. bielskiego z 1995, 1996 i 1997 r.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 maja 1999 r. w sprawie określenia granic Pomnika Zagłady, na którego obszarze położony jest
- Pomnik Męczeństwa w Oświęcimiu, oraz obszaru i granic strefy ochronne tego Pomnika.
- Szafer W., Zarzycki K. - Szata roślinna Polski. PWN Warszawa 1977.
- Witek T. - Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski wg gmin. Suplement, Puławy 1994.
- Woś A. - Zarys klimatu Polski. Bogucki, Wydawnictwo Naukowe. Poznań 1995.
- Zarzycki K., Kaźmierczakowa R. - Polska czerwona księga roślin. PAN, Kraków 1993.
- Zbiorowe - Przyroda województwa bielskiego. Stan poznania, zagrożenia i ochrona. Colgraf-Press, Poznań 1997.
- Zbiorowe - Środowisko fizyczno-geograficzne województwa bielskiego. Folia geographica Vol. XV, PAN Kraków, Wrocław 1983.
- Zdjęcia lotnicze CODGiK Warszawa.

Schemat terenów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne oraz rolnych na nierolnicze

Zmiany wprowadzone II zmianą studium wyróżniono kursywą oraz kolorem szarym

